

Asukoht (L-Est'97) X 6582993
Y 638119

**LÄÄNE-VIRUMAA RAKVERE VALLA
ÜLDPLANEERINGU
KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE
HINDAMISE VÄLJATÖÖTAMISE KAVATSUS**

ETTEPANEKUTEGA ARVESTATUD

Objekti aadress: *LÄÄNE-VIRUMAA, RAKVERE VALD*

Tellijä: *RAKVERE VALLAVALITSUS*

Töö täitja: *KOBRAS AS*

Juhataja: *URMAS URI*

Juhteksperdi: *URMAS URI*

KSH juhteksperdi abi/
keskkonnaekspert: *NOEELA KULM*

Üldplaneeringu projektijuht/
planeerija: *TEELE NIGOLA*

Keskkonnaeksperti assistent: *MARITE BLANKIN*

Kontrollis: *ENE KÕND*

Üldinfo

TÖÖ NIMETUS:	Lääne-Virumaa Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus
OBJEKTI ASUKOHT:	Lääne-Virumaa, Rakvere vald
TÖÖ EESMÄRK:	Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine Lääne-Virumaa Rakvere valla üldplaneeringule
TÖÖ LIIK:	Keskkonnamõju strateegiline hindamine
TÖÖ TELLIJAJA ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISE KORRALDAJA:	Rakvere Vallavalitsus Kooli 2, Sõmeru alevik, 44305 Lääne-Virumaa
Kontaktisik:	Kaire Kullik Arendus- ja planeerimisspetsialist Tel 506 9623 kaire.kullik@rakverevald.ee
TÖÖ TÄITJA:	Kobras AS Registrikood 10171636 Riia 35, 50410 Tartu Tel 730 0310 http://www.kobras.ee
KSH juhtekspert:	Urmas Uri (KSH juhteksperti õigused ja KMH tunnistus nr KMH0046) Tel 730 0310 urmas@kobras.ee
Kontaktisik:	Noela Kulm – KSH juhteksperti abi/keskkonnaekspert Tel 730 0310, 5693 9300 noela@kobras.ee
Ekspertühm:	Urmas Uri – juhtekspert Noela Kulm – jäätmed, õhk, müra, kaevandused, looduskaitse, maakasutus Teele Nigola – planeerimine, maastik, kultuuripärand, miljööväärtus Piia Kirsimäe – kartograaf Ene Kõnd – keskkonnapiirangud Marite Blankin – keskkonnaeksperti assistent
Konsultandid:	Reet Lehtla – maastikuarhitekt-planeerija Erki Kõnd – projektijuht, projekteerija Tanel Mäger – geoloog

Kobras AS litsentsid / tegevusload:

1. Keskkonnamõju hindamise tegevuslitsents:
KMH0046 Urmas Uri
2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhteksperdid:
Urmas Uri; Teele Nigola
3. Hüdrogeoloogiliste tööde tegevusluba nr 379.
Hüdrogeoloogilised uuringud.
Hüdrogeoloogiline kaardistamine.
4. Maakorraldustööd. Tegevuslitsents 15 MA-k.
5. MTR-i majandustegevusteated:
 - Ehitusuuringud EG10171636-0001;
 - Ehitusprojekti ekspertiis EK10171636-0002;
 - Omanikujärelevalve EO10171636-0001;
 - Projekteerimine EP10171636-0001.
6. Maaparandusala Tegutsevate Ettevõtjate Registri (MATER) registreeringud:
 - Maaparandussüsteemi omanikujärelevalve MO0010-00;
 - Maaparandussüsteemi projekteerimine MP0010-00;
 - Maaparanduse uurimistöö MU0010-00;
 - Maaparanduse ekspertiis MK0010-00.
7. Muinsuskaitseameti tegevusluba E 377/2008. Vastutav spetsialist Teele Nigola (VS 606/2012, tähtajatu). Ehitismälestiste, ajaloomälestiste, tööstusmälestiste ja UNESCO maailmapärandi nimekirja objektidel konserveerimise ja restaureerimise projektide ning muinsuskaitse eritingimuste koostamine, uuringud ja muinsuskaitsealine järelevalve (s.h muinsuskaitsealadel) maastikuarhitektuuri valdkonnas.
8. Veeuuringut teostava proovivõtja atesteerimistunnistus (reoveesetest, pinnaveest, põhjaveest, heit- ja reoveest proovivõtmine) Noela Kulm - Nr 1536/18, Tanel Mäger – Nr 1535/18.
9. Kutsetunnistused:
 - Diplomeeritud mäeinsener, tase 7, kutsetunnistus nr 095665 – Urmas Uri;
 - Diplomeeritud mäeinsener, tase 7, kutsetunnistus nr 116662 – Tanel Mäger;
 - Volitatud hüdrotehnikainsener, tase 8, kutsetunnistus nr 106122 – Erki Kõnd;
 - Volitatud hüdrotehnikainsener, tase 8, kutsetunnistus nr 131647 – Oleg Sosnovski;
 - Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, kutsetunnistus nr 120446 – Martin Võru;
 - Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, kutsetunnistus nr E000481 – Ervin R. Piirsalu;
 - Diplomeeritud veevarustuse- ja kanalisatsiooniinsener, tase 7, kutsetunnistus nr E000482 – Ervin R. Piirsalu;
 - Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, kutsetunnistus nr E004017 – Kert Kartau;
 - Diplomeeritud veevarustuse- ja kanalisatsiooniinsener, tase 7, kutsetunnistus nr E004029 – Kert Kartau;
 - Volitatud maastikuarhitekt, tase 7, kutsetunnistus nr 142815 – Teele Nigola;
 - Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7, kutsetunnistus 109264 – Teele Nigola;
 - Geodeet V (EKR tase: 7), kutsetunnistus nr 083232 – Ivo Maasik;
 - Geodeet V (EKR tase: 7), kutsetunnistus nr 083233 – Marek Maaring;
 - Maakorraldaja, tase 6, kutsetunnistus nr 141508 – Ivo Maasik;
 - Markšneider, tase 6, kutsetunnistus nr 135966 – Ivo Maasik.

SISUKORD

1. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE OBJEKT, ULATUS JA EESMÄRK	6
2. ÜLDPLANEERINGU JA KSH ALGATAMINE NING AVALIKUSTAMINE	7
3. KOOSTÖÖ JA KAASAMINE ÜLDPLANEERINGU NING KSH KOOSTAMISEL	7
4. NÕUDED KSH VÄLJATÖÖTAMISE KAVATSUSE JA ARUANDE KOOSTAMISELE.....	10
5. SEOSD STRATEEGILISTE DOKUMENTIDEGA.....	10
5.1 ÜLERIIGILINE PLANEERING "EESTI 2030+"	10
5.2 LÄÄNE-VIRU MAAKONNAPLANEERING 2030+	11
5.3 LÄÄNE-VIRU MAAKONNA ARENGUSTRATEEGIA 2030+ JA TEGEVUSKAVA.....	11
5.4 RAKVERE VALLA ARENGUKAVA 2029-2035	12
5.5 KEHTIVAD ÜLDPLANEERINGUD	14
5.6 VINNI, RAKVERE JA RÄGAVERE VALDADE KERGLIIKLUSE TEEMAPLANEERING	14
6. MÕJUTATAVA KESKKONNA ÜLEVAADE.....	14
6.1 PLANEERINGUALA ÜLDKIRJELDUS JA PAIKNEMINE.....	14
6.2 PLANEERINGUALA GEOLOOGILINE KIRJELDUS	16
6.2.1 MAASTIK	16
6.2.2 GEOLOOGILINE EHITUS.....	16
6.2.3 PINNAKATE	18
6.2.4 MULLASTIK	19
6.2.5 RADOON.....	20
6.2.6 MAAVARAD.....	20
6.2.7 KAEVANDAMISTEGEVUS.....	23
6.3 PLANEERINGUALA HÜDROLOOGILINE KIRJELDUS	24
6.3.1 PÕHJAVESI	25
6.3.1.1 PÕHJAVEEKOGUMID JA NENDE SEISUNDID	25
6.3.1.2 PÕHJAVEEVARUD.....	26
6.3.1.3 PÕHJAVEE KAITSTUS.....	27
6.3.2 PANDIVERE JA ADAVERE-PÕLTSAMAA NITRAADITUNDLIK ALA	28
6.3.3 PINNAVESI	29
6.4 VÄÄRTUSLIK LOODUSKESKKOND	32
6.4.1 VÄÄRTUSLIK PÕLLUMAJANDUSMAA.....	32
6.4.2 VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD	33
6.4.3 ROHEVÖRGUSTIK.....	34
6.4.4 KAITSTAVAD LOODUSOBJEKTID	36
6.4.4.1 KAITSEALAD JA HOIUALAD.....	36
6.4.4.2 KAITSEALUSED LIIGID JA PÜSIELUPAIGAD	37
6.4.4.3 KAITSTAVAD ÜKSIKOBJEKTID.....	38
6.4.4.4 NATURA 2000 ALAD	38
6.5 SOTSIAALMAJANDUSLIK KESKKOND	39

6.5.1	RAHVASTIK	39
6.5.2	ETTEVÕTLUS JA TÖÖHÕIVE	41
6.5.3	SOTSIAALNE TARISTU JA ÜHISTEGEVUS	42
6.5.3.1	HARIDUS	42
6.5.3.2	SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID	43
6.5.3.3	KULTUUR JA SPORT	43
6.5.3.4	KORRAKAITSE JA PÄÄSTEAMET	43
6.5.3.5	JÄÄTMEMAJANDUS	43
6.6	TEHNILINE INFRASTRUKTUUR	44
6.6.1	ELEKTRIVÕRK	44
6.6.2	GAASIVÕRK	46
6.6.3	ÜHISVEE- JA KANALISATSIOONIVÕRK	49
6.6.4	SOOJAVARUSTUS	50
6.6.5	TRANSPORDIVÕRGUSTIK	50
6.7	RIIGIKAITSELINE TEGEVUS	52
6.8	SUURÕNNETUSE OHUGA JA OHTLIKUD ETTEVÕTTED	52
6.9	AJALOOIS-KULTUURILINE KESKKOND	53
6.10	KLIIMA	55
7.	RAKVERE VALLA ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMISEGA EELDATAVALT KAASNEV KESKKONNAMÕJU	56
8.	KSH AVALIKUSTAMISE AJAKAVA	58
9.	KASUTATUD ALLIKAD	59
	LISAD	63
	LISA 1. RAKVERE VALLA ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISE JA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ALGATAMISE OTSUS	64
	LISA 2. RAKVERE VALLA ÜLDPLANEERINGU JA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ALGATAMISE TEADE AMETLIKUS VÄLJAANDES AMETLIKUD TEADAANDED, RAKVERE VALLA AJALEHES SÕNUMID JA MAAKONNAAJALEHES VIRUMAA TEATAJA.	65

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt, ulatus ja eesmärk

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi ka *KSH*) objektiks on Rakvere valla üldplaneering. Rakvere vald moodustati 21.10.2017 Rakvere valla ja Sõmeru valla ühinemise teel (Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määrus nr 170).

Üldplaneeringu alaks on kogu Rakvere valla haldusterritoorium ning selle lähiümbrus, et tagada sidusate võrgustike (transpordivõrk ja muud infrastruktuuri elemendid, roheline võrgustik) toimimine. *KSH* ala ühtib planeeringualaga: keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi Rakvere vallas.

Üldplaneeringu eesmärgiks on uue valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja üldiste arengusuundade määratlemine, maakasutuse ja ehitustingimuste seadmine ning täpsustamine ning seeläbi Rakvere vallast atraktiivse elamis- ja ettevõtluspiirkonna kujundamine. Üldplaneeringu koostamisel lahendatakse planeerimisseaduse (edaspidi ka *PlanS*) 75 lõikes 1 sätestatud ülesanded, kusjuures tulenevalt *PlanS*-se § 75 lõikest 2 lähtutakse lahendatavate ülesannete otsustamisel kohaliku omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist. Rakvere valla üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded, käsitletavad teemad ja põhimõtted, millest lähtutakse üldplaneeringu koostamisel, on määratletud üldplaneeringu lähteseisukohtades, mis on koostatud paralleelselt käesoleva *KSH* väljatöötamise kavatsusega (edaspidi ka *VTK*) ja mis edastatakse seisukohtade võtmiseks asjaomastele asutustele ja avalikustatakse kohaliku omavalitsuse veebilehel.

Tulenevalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi ka *KeHJS*) § 311 on ***KSH* eesmärgiks** arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja edendada säästvat arengut. **Rakvere valla üldplaneeringu *KSH* põhieesmärk on** planeerimisprotsessis luua looduskeskkonna, inimese tervise ja vara ning kultuuripärandi suhtes jätkusuutlikke lahendusi, mida võimaldab asjaolu, et *KSH* viiakse läbi planeerimismenetluse raames. Oluliste mõjude käsitlemisega samatähtis on planeeringu elluviimisega kaasnevate oluliste soodsate mõjude hindamine ja nende võimendamise võimaluste väljapakkumine.

Käesoleva *KSH* väljatöötamise kavatsuse alusel *KSH* aruande koostamisel hinnatakse üldplaneeringu elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid mõjusid ja nende ulatust looduskeskkonnale, inimese tervisele, inimese heaolule, kultuuripärandile ja varale ning pakutakse välja oluliste mõjude ohjamiseks vastavad ja õigeaegsed ennetamise, vältimise, vähendamise, leevendamise, põhjendatud juhul heastamise meetmed ning vajadusel seiremeetmed eesmärgiga tagada keskkonda säästvad ning pikaajalised ja jätkusuutlikud lahendused. Asjakohaste mõjude all mõeldakse üldplaneeringu elluviimisega kaasnevaid olulisi mõjusid ning „tavalisi“ mõjusid ulatuses, mis Rakvere valla üldplaneeringu koostamisel vajavad mingil põhjusel hindamist. Asjakohaste mõjude hindamine on oluline, et luua eeldused vallaelanike vajadusi ja huve arvestava, demokraatliku, pikaajalise, tasakaalustatud ruumilise arengu, maakasutuse, kvaliteetse, sh tervist ja turvalisust toetava elukeskkonna kujunemiseks.

KSH aruanne on üldplaneeringu juurde kuuluv lisa (PlanS § 3 lõige 4). KSH aruande tulemused lisatakse üldplaneeringusse (PlanS § 86 lg 1).

2. Üldplaneeringu ja KSH algatamine ning avalikustamine

Rakvere valla üldplaneering ja KSH koostamine algatati Rakvere Vallavolikogu 17.10.2018 otsusega nr 59 (lisa 1). KSH algatati KeHJS § 33 lõike 1 punkt 2 ja planeerimisseaduse § 74 lg 4 alusel (üldplaneeringu koostamisel on KSH kohustuslik).

Rakvere valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest teatati 23.10.2018 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, 27.10.2018 maakonnaajalehes Virumaa Teataja, Rakvere valla ajalehes Sõnumid (novembrikuu 2018. a väljaandes) (lisa 2) ning valla kodulehel (<https://www.rakverevald.ee/>). Lisaks saadeti 26.10.2018 Rakvere Vallavalitsuse poolt välja ka teavitust algatamise kohta (kiri nr 7-1/1-2).

Rakvere valla üldplaneering ning samuti KSH koos olulisemate lisade, eelkõige uuringute, koostöölastuste, arvamuste ja muu ajakohase teabega avalikustatakse üldplaneeringu koostamise korraldaja (Rakvere valla) veebilehel ning järgitakse planeerimisseadusest tulenevaid nõudeid avalikustamisprotsessile.

3. Koostöö ja kaasamine üldplaneeringu ning KSH koostamisel

Rakvere valla üldplaneeringu koostamise algataja ja kehtestaja on Rakvere Vallavolikogu ning koostaja ja koostamise korraldaja on Rakvere Vallavalitsus.

Üldplaneeringu koostamiseks on moodustatud töörühm, kelle ülesandeks on üldplaneeringu ja KSH koostajatega läbi arutada olulised teemad ning vajadusel anda nõu valla eripärast lähtuvalt. Rakvere valla poolt moodustatud töörühma ja planeeringu ning KSH koostajate esimene koosolek toimus 02.10.2019.

Planeerimisseaduse § 81 lõike 1 alusel esitab Rakvere Vallavalitsus üldplaneeringu lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsuse nende kohta ettepanekute saamiseks eelnimetatud seaduse § 76 lõikes 1 ja 2 nimetatud isikutele ja asutustele ning määrab ettepanekute esitamiseks tähtaja, mis ei tohi olla lühem kui 30 päeva. Viimased esitavad oma pädevusvaldkonnast lähtudes ettepanekud, samuti hinnangu KSH VTK asjakohasuse ja piisavuse kohta, mille alusel tehakse dokumentidesse vajalikud muudatused ja avalikustatakse seejärel Rakvere valla kodulehel. KSH VTK on aluseks KSH aruande koostamisele.

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 vastu võetud määrusest nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute koostöölastamise alused”, samuti PlanS-se § 76 lõikest 1 koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, mille valitsemisalasse või tegevusvaldkonda küsimus kuulub, samuti koostöös planeeringualaga piirnevate kohalike omavalitsustega. Tulenevalt

planeerimisseaduse § 76 lõikest 2 kaasatakse üldplaneeringu koostamisse valdkonna eest vastutav minister, isikud, kelle õigusi planeering võib puudutada, isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud, samuti isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või üldplaneeringu elluviimise või planeeringuala ruumiliste arengusuundumuste vastu, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid neid ühendava organisatsiooni kaudu ning planeeritava maa-ala elanikke esindavad mittetulundusühingud ja sihtasutused.

Isikud ja (valitsus)asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle strateegilise planeerimisdokumendi vastu, on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Rakvere valla üldplaneeringust ja KSH-st huvitatud ning mõjutatud asutused ja isikud.

	Huvigrupp	Asutus või isik
Koostöötegiid	Naaberomavalitsused	Rakvere linn
		Tapa vald
		Viru-Nigula vald
		Kadrina vald
		Haljala vald
		Vinni vald
	Rahandusministeerium	Riigihalduse minister
	Ministeeriumid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
		Keskkonnaministeerium
		Kaitseministeerium
		Maaeluministeerium
	Ametid ja riigiasutused	Keskkonnaamet
		Lennuamet
		Maa-amet
		Maanteeamet
		Muinsuskaitseamet
		Päästeamet
		Politsei- ja Piirivalveamet
		Põllumajandusamet
		Terviseamet
		Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
		Kaitseliit
		Veterinaar- ja Toiduamet
Kaasatavad	Äriühingud ja ettevõtted	Riigimetsa Majandamise Keskus
		MTÜ Eesti Erametsaliit
		OÜ Valga Puu
		Eesti Keskkonnaühenduste Koda
		Eesti Roheline Liikumine
		Eestimaa Looduse Fond
		ELASA
		AS Eesti Raudtee

		Telia Eesti AS
		Tele 2 Eesti AS
		Elisa Eesti AS
		Elering AS
		Elektrilevi OÜ
		Eesti Energia
		AS Eesti Gaas
		AS Gaasivõrk
		AS Rakvere Vesi
		OÜ Kunda Vesi
		Adven Eesti AS
		AS Rakvere Soojus
		SW Energia OÜ
		Lääne-Viru Maanaiste Liit
		Meie Energia
		MTÜ Arkna Terviseküla
		MTÜ Lasila Küla
		MTÜ Levala Külaselts
		MTÜ Sõmeru Start
		MTÜ Uus Uhtna
		MTÜ Vahva Vaeküla
		MTÜ Vana Tõrma Selts
		MTÜ Veltsi Küla Selts
		MTÜ Virumaa Lootus
		MTÜ Virumaa Põllumeeste Liit
		MTÜ Lääne-Viru Jäätmekekeskus
		MTÜ Lääne-Viru Omavalitsuste Liit
		Ubja Külaselts Linda
		Ussimäe Külaselts
		AS OG ELEKTRA
		AS HKScan Estonia
		Bauroc AS
		Osaühing Egesten Transport
		Osaühing Rakvere Betoon
		PUR-Estonia OÜ
		Osaühing Uhtna Puit
		Aktsiaselts Lasila Betoon
		Põhjakeskus
		AS Stora Enso Näpi saeveski
	Laiem avalikkus	Huvitatud ja mõjutatud isikud ning ühendused
		Planeeringuala elanikud
		Planeeringuala ettevõtjad
		Planeeringuala maaomanikud

Kui üldplaneeringu koostamise käigus ilmneb, et üldplaneeringu lahendus puudutab mõnda teist valitsusasutust, organisatsiooni, elanikke esindavat mittetulundusühingut või sihtasutust, tehnovõrkude ja -rajatiste valdajat või avaldab keegi, kelle huve planeering puudutab, soovi, et ta kaasataks üldplaneeringu koostamisse, siis kaasatakse puudutatu koheselt planeeringu koostamisse.

4. Nõuded KSH väljatöötamise kavatsuse ja aruande koostamisele

Planeerimisseaduse § 2 lõige 3 sätestab, et planeeringu koostamise käigus läbiviidavale KSH-le kohaldatakse planeerimisseadusest seadusest tulenevaid menetlusnõudeid ning nõuded keskkonnamõju hindamise aruande sisule ja muudele tingimustele tulenevad keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest.

Planeerimisseaduse § 80 lg 2 toob välja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse ülesanded: kavatsuses märgitakse keskkonnamõju hindamise ulatus ja eeldatav ajakava ning üldplaneeringu rakendamisega eeldatavalt kaasneda võiv oluline keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus, võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale ja muu planeeringu koostamise korraldajale teadaolev asjassepuutuv teave.

Üldplaneeringu lähteseisukohad ja KSH VTK koostatakse ning avalikustatakse paralleelselt. KSH VTK on aluseks keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisele (PlanS § 80 lõige 3). KSH aruande sisunõuded ja muud tingimused kajastuvad keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses § 40. KSH aruanne koostatakse üldplaneeringu koostamise käigus.

5. Seosed strateegiliste dokumentidega

5.1 Üleriigiline planeering “Eesti 2030+”

Üleriigiline planeering “Eesti 2030+” (vastu võetud 30.08.2012) on koostatud suuniste andmiseks otstarbekamaks ruumi kasutamiseks Eesti riigi kui terviku mõistes. Planeeringu peamine arengueesmärk on tagada elamisvõimalused Eesti igas asustatud paigas, mis eeldab kvaliteetset elukeskkonda, häid ja mugavaid liikumisvõimalusi ning varustatust oluliste võrkudega.

Eesti ruumilise arengu visioon aastaks 2030 on olla sidusa ruumistruktuuriga riik, kus toimivad hästi nii maapiirkonnad kui ka linnad. Eesmärgiks on tekitada hajalinnastunud ruum, kus on kombineeritud linnas pakutavate kvaliteetteenuste kättesaadavus, linlik ja liikuv eluviis ning maal elamise eelised. Kompaktsed ja kvaliteetse linnaruumiga keskused (linnad) pakuvad oma toimepiirkonna elanikele heatasemelisi teenuseid, suurt lisandväärtust loovaid töökohti ja konkurentsivõimelist haridust. Maapiirkonnad pakuvad inimestele elukoha privaatsust, toimetulekut sõltumata välistest oludest ja

looduslikku elukeskkonda. Hajalinnastunud ruumi toimimise eelduseks on head liikumisvõimalused (Üleriigiline planeering: Eesti 2030+, 2012).

Koostatavas üldplaneeringus arvestatakse üleriigilises planeeringus sõnastatud eesmärkidega. Üldplaneeringu ja KSH aruande koostamisel hinnatakse, kas planeeringus kavandatud tegevused ning seatud tingimused aitavad kaasa üleriigilises planeeringus kajastatud eesmärkide saavutamisele.

5.2 Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+

Rakvere vallas kehtib Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ (kehtestatud 27.02.2019 Riigihalduse ministri käskkirjaga nr 1.1-4/30). Lääne-Viru maakonnaplaneeringut 2030+ koostati ajavahemikus 2015-2016 ning planeeringu koostamise aluseks võeti kuni 30.06.2015 kehtinud planeerimisseadus ja maakonna ruumilise arengu analüüs. Maakonnaplaneeringu koostamisel võeti arvesse olulisemad ruumilise mõjuga suundumused (trendid), mis mõjutavad lähitulevikus Lääne-Viru maakonda. Nendeks on: IT arenduste levik ja kasvav mobiilsus, rahvastiku vähenemine ja vananemine, üldine linnastumine, ökoloogilise mõtteviisi väärtustamine ja taastuvenergeetika laiem levik ning kliimamuutused.

Lääne-Viru maakonna ruumilise arengu eesmärgid on:

- maakasutuse tasakaalustatus ja loodusressursside kestlik kasutamine;
- parem integreeritus Harju-Viru (Põhja-Eesti) regionaalsesse toimepiirkonda;
- parem ruumiline integreeritus Soome lahe piirkonnaga;
- toimiv maakondlik teenuskeskuste võrgustik.

Maakonnaplaneering on aluseks kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamisele ning selle peamiseks eesmärgiks on sisendi andmine kohaliku tasandi ruumilise arengu kavandamiseks, tuues tasakaalustatud arengu kontekstis välja olulised riikliku tasandi vajadused. Maakonnaplaneeringus sõnastatud tingimused, soovitusel, põhimõtted ja eesmärgid võetakse üldplaneeringu koostamisel arvesse ning vajadusel täpsustatakse üldplaneeringu tasandil.

5.3 Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030+ ja tegevuskava

Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030+ ja selle tegevuskava (vastu võetud 29.03.2019 Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu otsusega nr 7) on aluseks kohalike omavalitsuste ühistevõetavate planeerimisel ja ellu viimisel ning riigieelarvest kohaliku omavalitsuse üksustele juhtumipõhiste toetuste andmisel, riiklike investeeringute kavandamisel ja riigiasutuste osutatavate teenuste kättesaadavuse muutmisel maakonnas. Maakonna arengustrateegia käsitleb inimarengu, majanduse, tehnilise taristu ja ühistranspordi arengusuundi. Maakonna arengustrateegia hõlmab maakonna arengu peamisi strateegilisi eesmärke aastani 2030+, valdkondlike väljakutseid ehk esmatähtsaid

teemasid, millega tuleb tegeleda ning nende esmatähtsate teemade täpsemad tegevussuundi ja eesmärgid kuni aastani 2023.

Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030+ strateegilised eesmärgid:

- säilitatud on loodus- ja elukeskkond tasakaalustatud maakasutuse kaudu;
- suurem majanduslik ja logistiline integreeritus Põhja-Eesti regioonis;
- rahvusvaheliste arengukoridoride sõlmpunktid maakonnas;
- sotsiaalteenuste kõrge kvaliteet ja kättesaadavus;
- säilitatud maakonna identiteet ja traditsioonid, loodud väärtuste hoidmine;
- lisandväärtusi loov haridusvõrgustik;
- suurenenud ettevõtlikkus ja ettevõtluse konkurentsivõime maakonna kompetentsidest lähtuvalt. Maakonnas rahvusvahelist koostöövõrgustikku omav teadus- ja arenduskeskus;
- elukestva õppe võimaluste tagatus läbi kõrg-, kutse- ja huvihariduse maakonnas;
- maakonna elanike tervena ja kaua elatud eluaastad.

Üldplaneeringu koostamisel arvestatakse Lääne-Viru maakonna arengustrateegias 2030+ kehtestatud eesmärkide ja arengusuundadega. KSH-s analüüsitakse üldplaneeringu vastavust maakonna arengustrateegiaga.

5.4 Rakvere valla arengukava 2029-2035

Rakvere valla arengukava aastateks 2019-2035 kinnitati 23.01.2019 Rakvere Vallavolikogu määrusega nr 39. Arengukava seab pikemaajalised valla arengusuunad ja eesmärgid. Rakvere valla visioon on olla aastaks 2035 kasvavat heaolu, tasakaalustatud arengut ja turvalisust pakkuv elupaik. Vallas väärtustatakse loodus- ja elukeskkonna hoidmist ning kohalikku identiteeti ja kultuuri. Tabelis 2 on väljatoodud valdkondade kaupa üldplaneeringuga seotud valla arengukava üldeesmärgid.

Tabel 2. Rakvere valla arengukava üldeesmärgid valdkondade kaupa (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

Valdkond	Üldeesmärk
Kogukonnad	Rakvere valla kogukonnad on läbi ühistegevuse tugevad ning oma arengus jätkusuutlikud.
Haridus	Rakvere vallas pakutakse kodulähedast kvaliteetset alus- ja põhiharidust ning kaasajastatud õpikeskkonda ja väärtustatakse elukestva õppe põhimõtet.
Noorsootöö	Rakvere valla noored on avatud maailmavaatega ja positiivse ellusuhtumisega ettevõtlikud ja väärtustatud kogukonna liikmed ning toimib noorsooalane süsteemne koostöö, mille keskmes käsitletakse noort kui tervikut.
Kultuuritegevus	Rakvere valla igas kandis hoitakse ja väärtustatakse kultuuripärandit ning tarbitakse kultuuri, mis on mitmekesine ja atraktiivne nii loojatele,

	korraldajatele kui tarbijatele.
Huvitegevus	Rakvere vallas jätkatakse huvitegevuse ning ühistegevuse toetamist igas vanuse astmes, soodustades laste ja noorte kokkupuudet erinevate kultuurivaldkondadega.
Valla raamatukogud	Rakvere valla raamatukogud on populaarsed ning kannavad kogukonnakeskuste ja kultuuripärandi säilitajate rolli.
Sport ja tervisedendus	Rakvere vallas on ühtlaselt heas seisukorras sporditaristu, mis leiab aktiivset kasutust ning elanikkond on tervislikke eluviise väärtustav ja füüsiliselt aktiivne.
Turvalisus	Rakvere vallas on järjepideva teadlikkuse tõstmisega kujundatud enda ja teiste elu väärtustav ning õnnetuste vaba ühiskonda loov elanikkond. Rakvere vald on turvaline vald, kus on elanikkonna traumade ja õnnetuste arv on viidud miinimumi.
Sotsiaalhoolekanne	Rakvere vallas on efektiivselt tegutsev hoolekandesüsteem elanike iseseisva toimetuleku tagamiseks.
Veevarustus ja kanalisatsioon	Rakvere vald on säästva arengu põhimõtteid järgiv, kaasajastatud tehnilise taristuga ja heakorrastatud elukeskkonnaga linnalähedane vald.
Sademevesi	Rakvere vald on säästva arengu põhimõtteid järgiv, kaasajastatud tehnilise taristuga ja heakorrastatud elukeskkonnaga linnalähedane vald.
Soojamajandus	Rakvere vald on säästva arengu põhimõtteid järgiv, kaasajastatud tehnilise taristuga ja heakorrastatud elukeskkonnaga linnalähedane vald.
Teed, tänavad, tänavavalgustus	Rakvere valla tänavavalgustusega hõlmatud piirkondades on energiasäästlik tänavavalgustus, valla teed ja tänavad on väga heas seisukorras. Liiklusohutuse tagamiseks on rajatud kergliiklusteed valla erinevatesse piirkondadesse.
Maavarad	Mistahes maapõue varade elu- ja ettevõtluskeskkonda säästev kaevandamine arvestades kohaliku elanikkonna huve.
Keskkonnakaitse	Rakvere vallas hoitakse ja väärtustatakse puhas elukeskkond.
Jäätmekäitlus	Rakvere vallas on keskkonnateadlik ja sorteerimisharjumustega elanikkond.
Haljastus	Rakvere vald on targalt ja jätkusuutlikult haljastatud.
Looduskaitse	Rakvere vallas on looduskaitse prioriteetne valdkond ning elanikkonna poolt teadvustatud.
Arendus- ja planeerimistegevus	Rakvere vald on soodsa ettevõtluskeskkonnaga, arendus- ja planeerimistegevust toetav vald.
Elamuhoolitus	Rakvere valla elukeskkond on kaasaegne ning kõrge turunõudlusega.
Majandusüksus	Rakvere vallas on tagatud paindlik ja kuluefektiivne elukeskkonna hooldus.
IT-arendus	IKT ja e-teenused on kaasajastatud ning kvaliteet ühtlustatud elanikkonna paremaks teenindamiseks.

Üldplaneering peab olema kooskõlas arengukavas seatud eesmärkidega ning näitama eesmärkide saavutamise ruumilised eeldused ja võimalused.

5.5 Kehtivad üldplaneeringud

Rakvere vald moodustati 21.10.2017 Sõmeru valla ja Rakvere valla ühinemise teel. Kuni moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad endiste omavalitsusüksuste üldplaneeringud edasi nendel territooriumitel, kus need enne ühinemist kehtestati. Hetkel kehtib Rakvere valla haldusterritooriumi eri osades kaks üldplaneeringut:

- Sõmeru valla üldplaneering, kehtestati Sõmeru Vallavolikogu 20.07.2006 määrusega nr 21;
- Rakvere valla üldplaneering, kehtestati Rakvere Vallavolikogu 21.04.2010 määrusega nr 4.

Uue üldplaneeringu koostamine on vajalik, et arendada välja ruumilise arengu põhimõtted, mis käsitleksid uut omavalitsusüksust tervikuna. Senistes üldplaneeringutes kehtestatud ruumilised lahendused ning maakasutus- ja ehitustingimused vaadatakse kriitilise pilguga üle. Asja- ja ajakohased tingimused ning arengusuunad kohandatakse uude üldplaneeringusse vastavalt vajadusele.

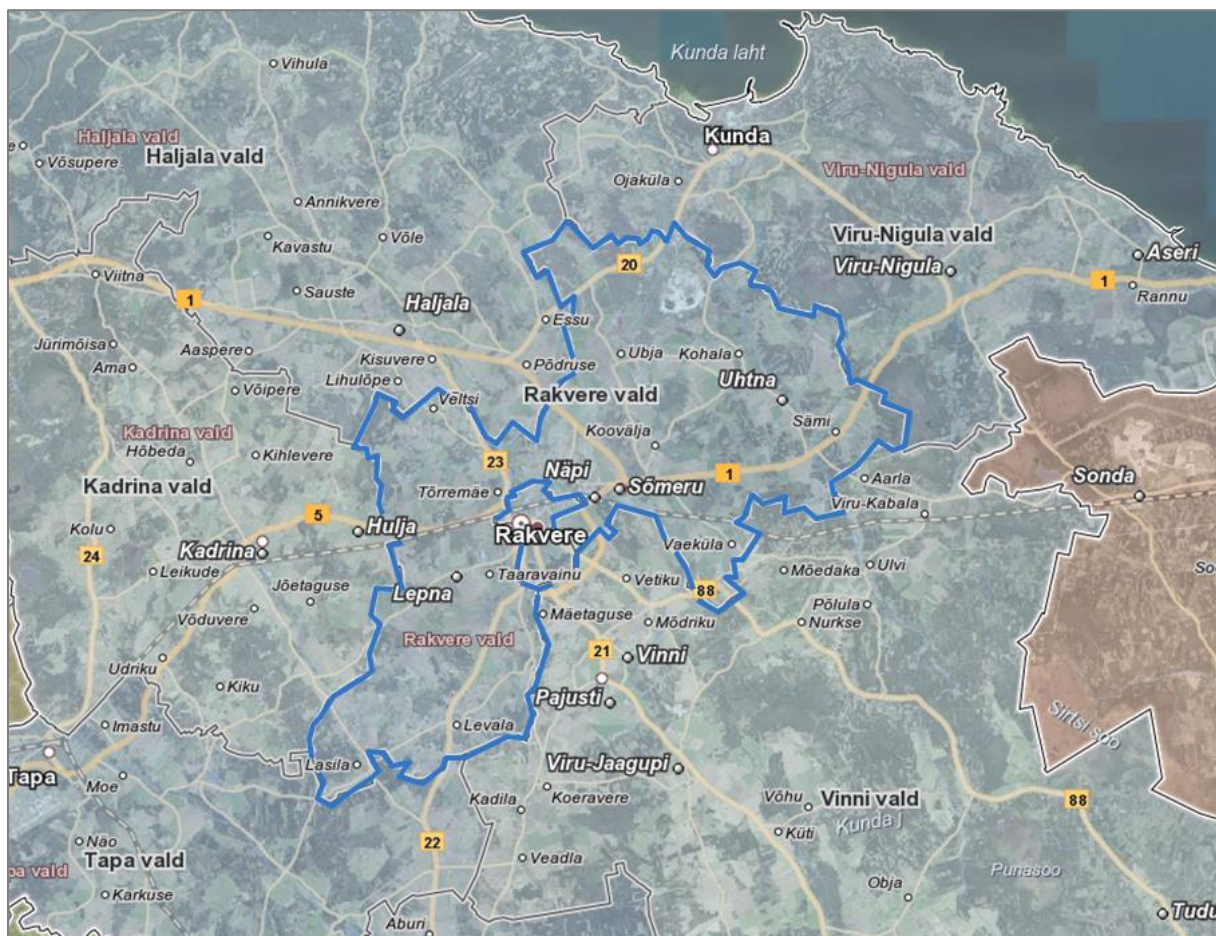
5.6 Vinni, Rakvere ja Rägavere valdade kergliikluse teemaplaneering

Vinni, Rakvere ja Rägavere valdade kergliikluse teemaplaneering (kehtestatud 25.02.2010 Vinni Vallavolikogu määrusega nr 6) hõlmab 2017. aasta haldusreformi eelsete kohalike omavalitsuste haldusterritooriume. Teemaplaneeringu peamine eesmärk on kolme endise valla kergliiklusteede võrgustiku täpsustamine ning ühtse loogilise terviku kujundamine. Teemaplaneeringus ei ole keskendatud ainult valdada kergliiklusteede omavahelisele ühendamisele vaid ka teede ühendust Rakvere linna kui peamise tõmbekeskusega. Teemaplaneeringu planeeringuala hõlmab endist Rakvere ja Rägavere valla territooriumit ning endise Vinni valla loodeosa. Kaugemad Vinni valla osad ehk Roela ja Tudu piirkonnad jäävad planeeringualast välja. Teemaplaneeringuga on kokku lepitud võimalikud lahendused erinevate teede lõikumisel. Samuti on kokku lepitud kergliiklustee võimalikud lahendused ruumipuuduse korral ning kergliiklustee kulgemise lahendus ringristmikel.

6. Mõjutatava keskkonna ülevaade

6.1 Planeeringuala üldkirjeldus ja paiknemine

Rakvere vald on Lääne-Virumaa omavalitsusüksus, mis moodustati 21.10.2017 Rakvere valla ja Sõmeru valla ühinemise teel. Rakvere vald asub Lääne-Virumaa keskosas ümbritsedes Rakvere linna (joonis 1). Vald piirneb põhjast Haljala ja Viru-Nigula vallaga, läänest Kadrina vallaga, idast Vinni vallaga ja Rakvere linnaga ning lõunast Tapa vallaga (Maa-amet, 2019).

Joonis 1. Rakvere valla haldusterritoorium (Maa-amet, 2019).

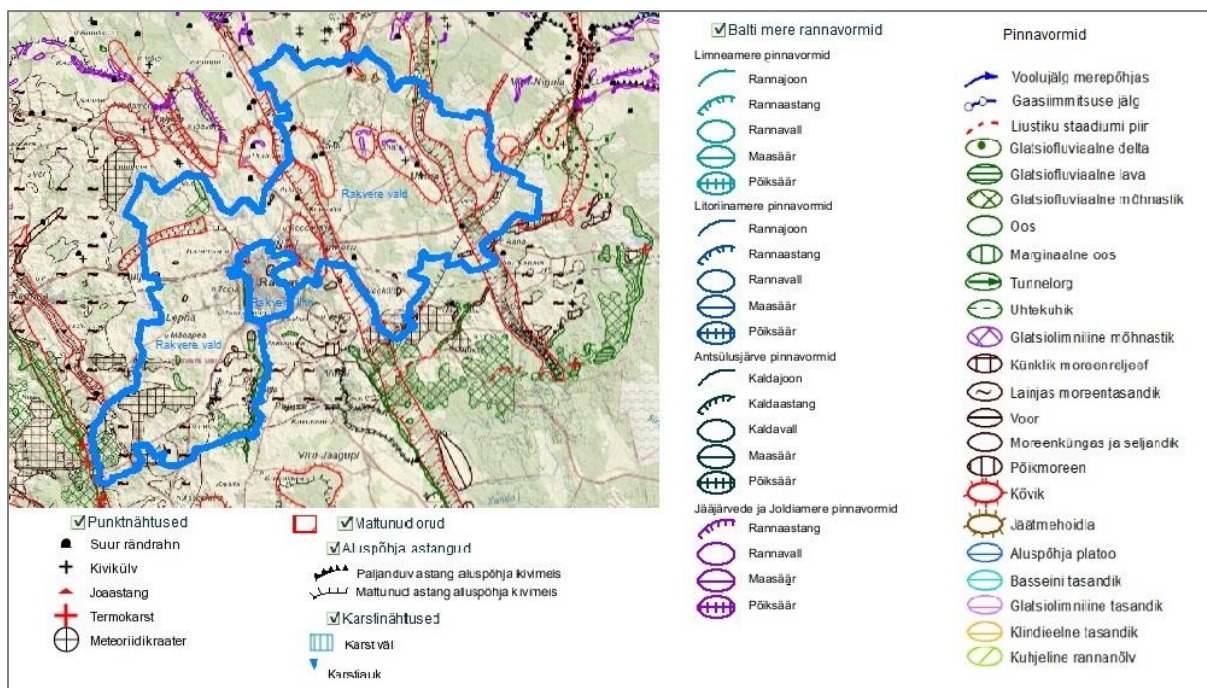
Valla pindala on 294,7 km². Valla keskuseks on Sõmeru alevik. Sõmeru alevikust Rakvere kesklinna on ca 5 km, Tallinna ca 98 km, Tartusse ca 132 km ja Narva ca 114 km. Rakvere vallas on 4 alevikku (Lepna, Näpi, Sõmeru ja Uhtna) ja 47 küla. Rakvere vald on jagatud kaheksaks kogukondlikuks piirkonnaks (ehk kandiks) (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019):

- Arkna kant – Arkna, Papiaru, Roodevälja ja Aluvere küla (274 elanikku);
- Lasila kant – Lasila, Karunga, Järni, Levala ja Karitsa küla (421 elanikku);
- Lepna kant – Lepna alevik ning Tobia, Taaravainu, Kõrgemäe, Eesküla, Mädaapea ja Tõrma küla (926 elanikku);
- Sõmeru kant – Sõmeru ja Näpi alevik ning Ussimäe ja Koovälja küla (1888 elanikku);
- Ubja kant – Ubja, Katela, Andja, Aresi, Toomla, Sooaluse ja Nurme küla (364 elanikku);
- Uhtna kant – Uhtna alevik ning Kohala, Kohala-Eesküla, Varudi-Altküla, Varudi-Vanaküla, Sämi, Sämi-Tagaküla, Jäätma, Muru, Rahkla ja Võhma küla (731 elanikku);
- Vaeküla kant – Vaeküla, Rägavere, Raudvere, Katku, Raudlepa ja Kaarli küla (327 elanikku);
- Veltsi kant – Veltsi, Kloodi, Karivärava, Paatna, Kullaaru, Tõrremäe ja Päide küla (646 elanikku).

6.2 Planeeringuala geoloogiline kirjeldus

6.2.1 Maastik

Rakvere vald paikneb maastikuliselt Pandivere kõrgustiku (alale jääb endine Rakvere vald) ja Viru lavamaa maastikurajooni (endine Sõmeru vald ja endine Rakvere valla kirdenurk) alal. Viru lavamaa maastiku eripära on kujundanud rõhtkihilise paese aluspõhja maapinnalähedus ja lõhestatus tektoonilistest lõhedest, mandrijää valdav kulutav tegevus, Soome lahe kliimaatiline mõju ning inimtegevus. Pandivere kõrgustiku maastiku eripära on saanud alguse kujunemisest jääaegadel jäälahkumise kulutuskõrgustikuna, mis ulatub paekivise hiidkühmuna (lähimõõt ca 60 km) 50-60 m üle enamkulutatud naaberalade läänes ja idas, kus olid liustiku voolunõvad. Kõrgustiku valdavalt tasane reljeef on tingitud aluspõhja kujust (Arold, 2005). Rakvere vald on niisiis mitmekesise maastiku- ja pinnavormidega vald, kus leidub oose, karstialasid, karstijõgesid ja kauneid looduslikke puistuid (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019). Endise Sõmeru valla lõunaosas esineb laugjaid voori, valdavalt on ala aga lainjas tasandik, kus kohati kerkivad üksikud kruusakühmud ka –kännised vahelduvad madalamatel aladel levivate niiskete puisniitude ja soodega (AS Infragate Eesti, 2016). Endise Rakvere valla alad paiknevad Pandivere kõrgustiku põhjanõlval ja võlvil. Pinnamood seal on valdavalt lainjas tasandik, moreentasandike reljeefi liigestavad mandrijää servamoodustised ja maapinna absoluutkõrgused on 70 kuni 125 m vahemikus (OÜ Hendrikson & Ko, 2009). Rakvere valla maa-ala geomorfoloogiline ülevaade on esitatud joonisel 2.

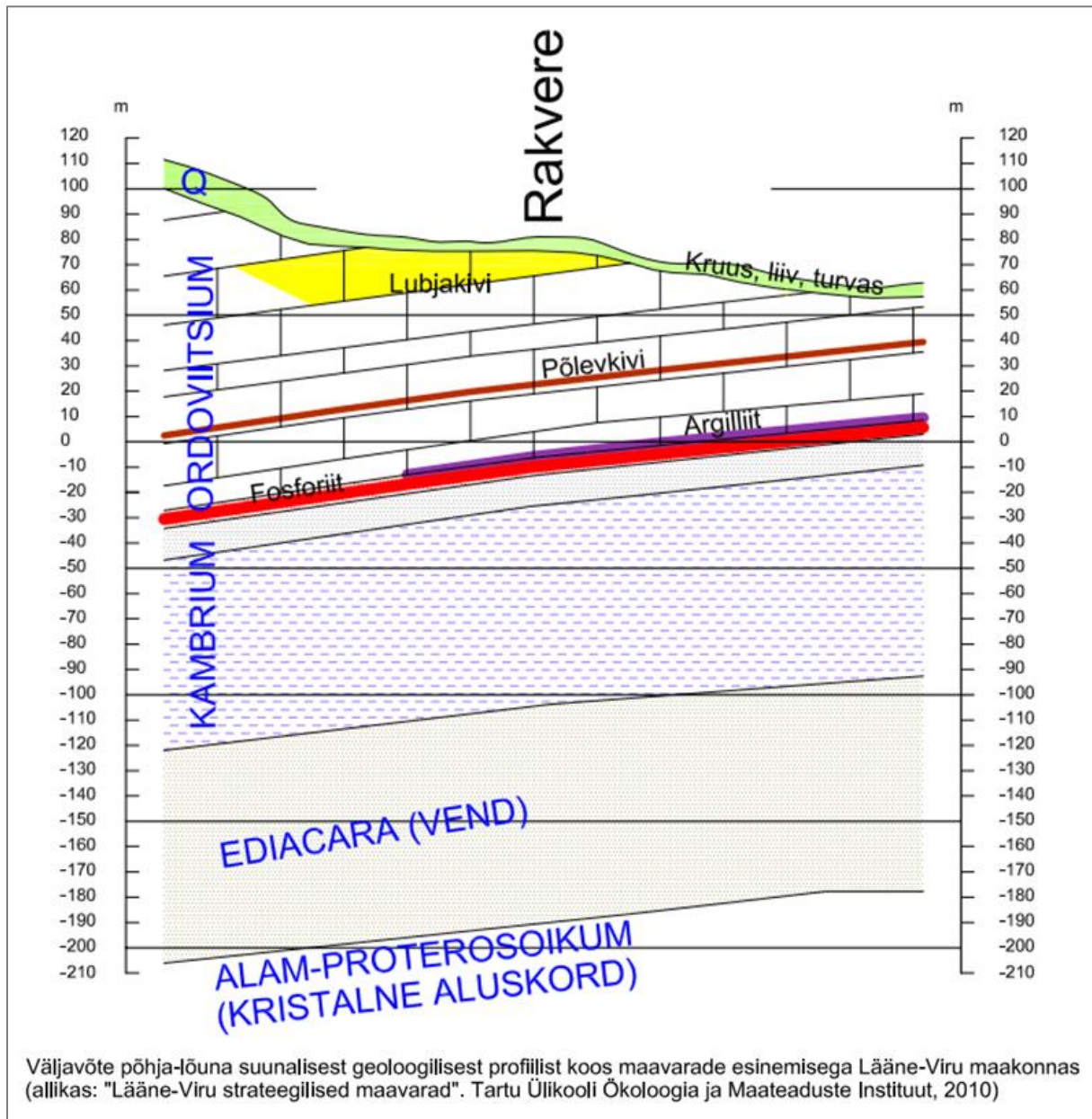

Joonis 2. Rakvere valla geomorfoloogiline ülevaade (Maa-ameti geoloogia kaardirakendus, 2019).

6.2.2 Geoloogiline ehitus

Geostruktuuriselt jääb Rakvere valla ala Ida-Euroopa platvormi (ehk kratooni) loodeossa, Vene lava loodepiirile Fennoskandia (ehk Balti) kilbi lõunanõlvale (AS Infragate Eesti, 2016; OÜ Hendrikson & Ko, 2009).

Ko, 2009; Eesti Geoloogiakeskus, 2006). Aluspõhjas eristuvad selgelt kaks erimeelset struktuurset korrust: alumine – tard- ja moondekivimeist koosnev kurrutatud kristalne aluskord, mille peal lasub monoklinaalselt settekivimiline pealiskord (AS Infragate Eesti, 2012). Kristalne aluskord (gneisid) alal ei avane, lasub enam kui 200 m amp, sügavnedes lõuna suunas 2-3 m/km (OÜ Hendrikson & Ko, 2009). Joonisel 3 on kujutatud Rakvere valla põhja-lõuna suunalist geoloogilist profiili koos maavarade esinemisega.

Joonis 3. Rakvere valla põhja-lõuna suunaline geoloogiline profiil koos maavarade esinemisega (Joonise andmed: Rosentau jt, 2010).

Aluskord on kaetud võrdlemisi tüheda settekivimite kompleksiga. Settekivimilisele pealiskorrale on iseloomulik geoloogilise läbilõike kihiline ehitus ja kihtide kallutatuse lõuna suunas (ca 3 m/km) (AS Infragate Eesti, 2016). Valla maad jäävad põhjast lõunasse Kambriumi ja Ordoviitsiumi ladest

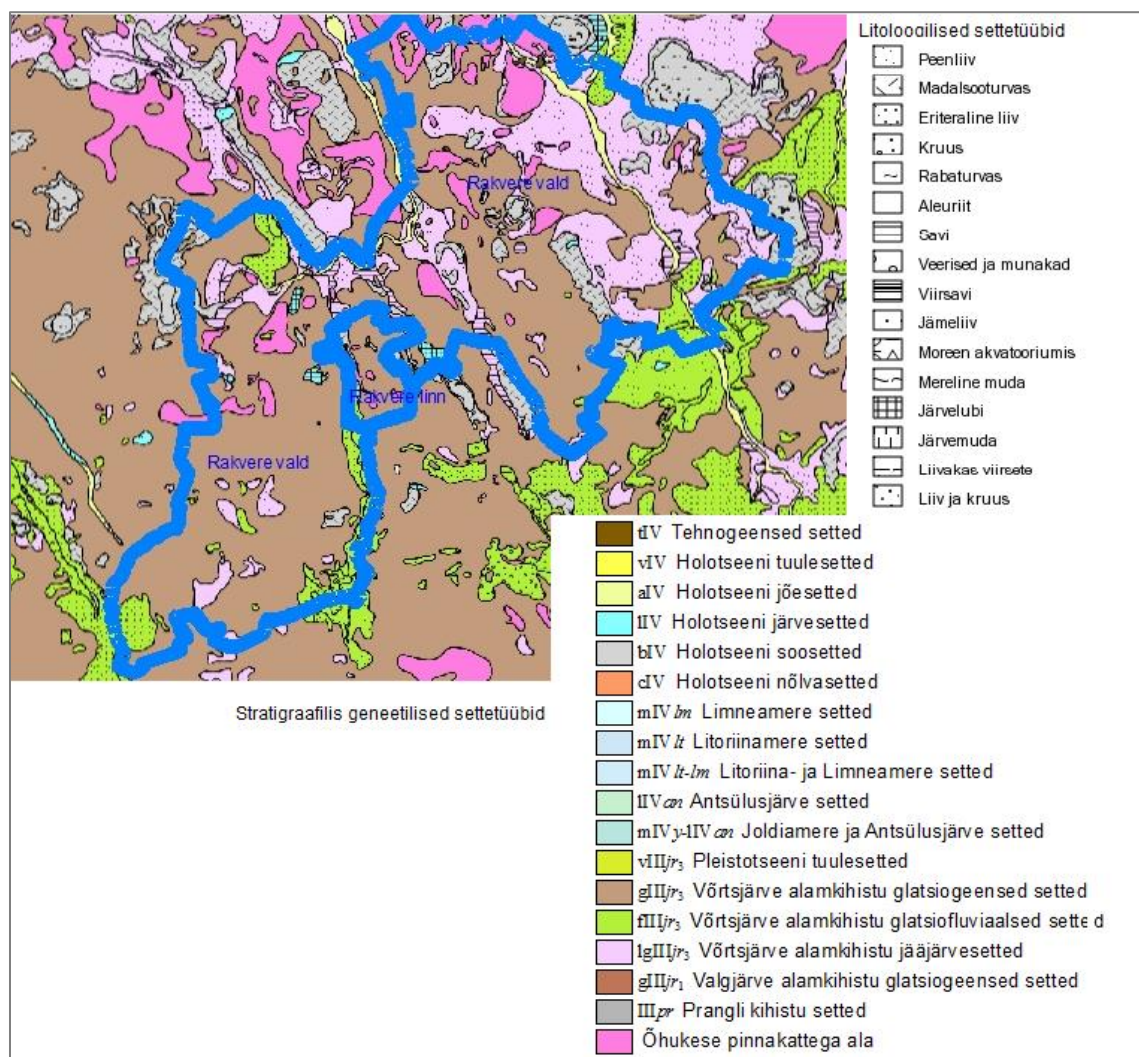
kivimkehade avamusalale, koosnedes valdavalt liivakivist, aleuoliidist, savist, merglist, dolomiidist ja lõhelisest lubjakivist. Lasumust häirivad mõnevõrra valla maa-ala läbivad Rakvere, Haljala, Sõmeru ja Aseri rikkevööndid, väljapeetum neist on edela–kirdesuunaliselt läbiv Aseri rike (Eesti Geoloogiakeskus, 2006).

Valla maadele jäävad loode-kagusuunalised Selja-Sõmeru ja Kunda mattunud orud aluspõhja kivimeis. Kunda mattunud oru kohal Kunda jõe keskjooksul, Rahkla küla idapiiril asub Rahkla ehk Sämi langatus, kus ligikaudu 2-kilomeetrise läbimõõduga alal on Ordoviitsiumi ladestu kivimid kuni 50 m madalamal ja orgu täitvate Kvaternaarisetete paksus suureneb 50 ja enam meetrini. Sügavpuuraukude läbilõigete põhjal kristalse aluskorra pind on langatuse kohas normaalsel tasemel ja lasuvate kihtide languse põhjustajaks on olnud enamjaolt Kambriumi sinisavi lasundi pealse liivakivilasundi paksuse vähenemine kuni selle puudumiseni välja (Eesti Geoloogiakeskus, 2006).

6.2.3 Pinnakate

Rakvere valla pinnakate on õhuke, vaid mattunud ürgorgudes ulatub Kvaternaarisetete paksus 25 ja enam meetrini. Pinnakate koosneb valdavalt glatsiaalsetest setetest ehk karbonaatsest moreenist. Moreenikihi paksus on üldjuhul alla 5 meetri, kohati esineb ka õhukese (alla 1 m) pinnakattega alasid. Karbonaatkivimite peal lasuvale moreenile on iseloomulik lõimise ja koostise suur muutlikkus, mis sõltub paljuski aluspõhja, iseloomust moreen sisaldab keskmiselt jäme purdu 20-60%, liiva 25-30%, savi ja aleuriiti 15- 30% (AS Infragate Eesti, 2016; OÜ Hendrikson & Ko, 2009).

Kõrvuti moreeniga esineb ka mandrijää erinevate servmoodustistega seotud glatsiofluviaalseid setteid (veerised ja munakad, kruus, eriteralised liivad, peenliiv, aleuriit, liivakas viirsete), leidub ka jääjärvesetteid (peenliiv, aleuriit, savi). Samuti levivad alal ka viimase liustiku taandumisjärgsel ajal (Holotseenis) tekkinud jõesed (veerised, munakad, kruus, liiv, aleuriit, saviliiv, liivsavi, muda) ja järvenõgudes settinud heledavärviline karbonaatne setend järvelubi. Paiguti leidub tehnogeenseid setteid ning reljeefi madalametes kohtades levivad biogeensed setted – soosetted (madal soo- ja rabaturvas). Ülevaade Rakvere vallas levivatest settetüüpidest on antud joonisel 4.

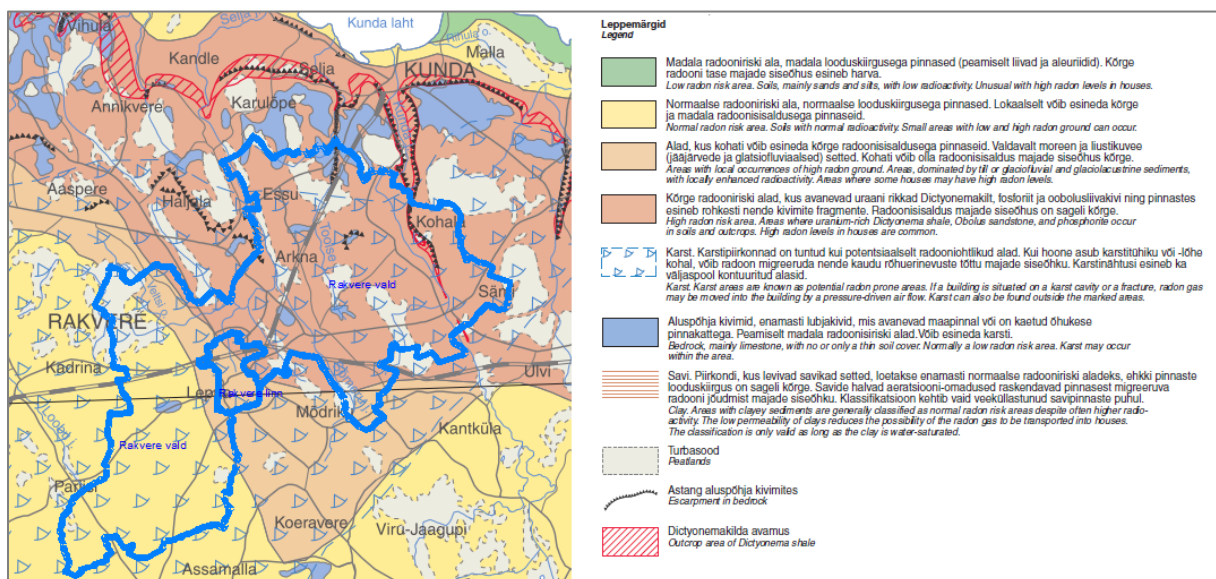
Joonis 4. Rakvere valla pinnakatte geoloogia ja settetüübid (Maa-ameti geoloogia kaardirakendus, 2019).

6.2.4 Mullastik

Pinnakattes laialdasel alal leviva lubjarikka savika moreeni tõttu levivad Rakvere vallas valdavalt viljakad mullad. Rakvere valla maadel esinevad leostunud ja leetjad kamar-karbonaatmullad, gleimullad ning koreserikkaid rähkmullad. Piirkonna suhteliselt suure soisuse tõttu levivad Pandivere kõrgustiku jalamil ka madalsoomullad. Pandivere piirkonna leostunud ja leetjad mullad kuuluvad Eesti parimate hulka, neil on soodne õhu-, vee- ja toiterežiim ning nende huumushorisont küündib kuni 25-30 cm-ni (OÜ Hendrikson & Ko, 2009; OÜ Vetepere, 2015). Rakvere valla territoorium on kõrge põllumajandusliku potentsiaaliga piirkond, Pandivere kõrgustiku alal ja Rakvere linnast kirdesse jäävas piirkonnas (endise Sõmeru valla kesk- ja lõunaosa) paiknevate põllumaade keskmine boniteet ületab paiguti 50 hindepunkti.

6.2.5 Radoon

Radoon on looduslik radioaktiivne gaas, vahelüli loodusliku uraani lagunemisel stabiilseks pliiks. Peamiselt on radooniohtlik Põhja-Eesti, kus uraanirikka diktüoneemaargilliidi peal asetseb poorne ja lõheline paekivi. Uraani lagunemise käigus tekkinud radoon saab sellisel juhul vabalt maapinnale tõusta (Keskkonnaministeerium, 2019). Radoon sattub hoonetesse ennekõike pinnasest hoonete all ja ümber, samuti ehitusmaterjalidest ja kraaniveest. Kokku eristatakse nelja radooniohutaset: 1) madal ($0\text{--}10\text{ kBq/m}^3$), 2) normaalne ($10\text{--}50\text{ kBq/m}^3$), 3) kõrge ($50\text{--}250\text{ kBq/m}^3$) ja 4) ülikõrge ($>250\text{ kBq/m}^3$). Eesti pinnase radooniriski ja looduskiirguse atlase (2017) pinnaseõhus otsemõõdetud ^{222}Rn -sisalduse kaardi järgi jääb Rakvere piirkond normaalse kuni kõrge radooniohu riskiga alale (joonis 5) (Petersell jt, 2017).

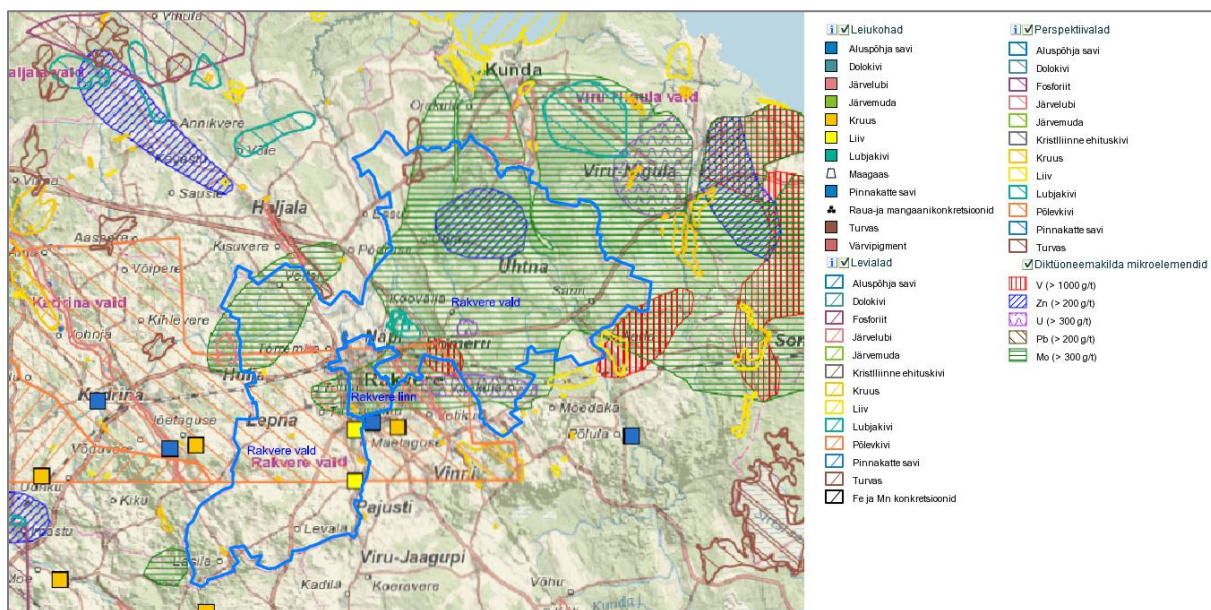
Joonis 5. Radooniohtlikkus Rakvere vallas (Eesti Geoloogiakeskus, 2004).

Üldplaneeringu ja KSH koostamise käigus määratakse radooniohtlikus piirkonnas ehitamise põhimõtted radooniriski vähendamiseks ning inimeste tervise kaitseks.

6.2.6 Maavarad

Rakvere vald on rikas loodusressursside poolest. Sealne maapõue peidab endas suuri põlevkivi- ja fosforiidivarusid ja pinnakatte maavaradest leidub ehitusliiva, -kruusa ning turvast (vt joonis 3). Kogu valla territooriumil paiknevad aluspõhjakivimitega seotud suured passiivsed põlevkivi- ja fosforiidivarud, kuhu kuuluvad Eesti põlevkivimaardla (Kohala, Pada ja Haljala uuringuväljad) ning Toolse ja Rakvere fosforiidimaardlad. Samuti on Rakvere valla maapõues hulgaliselt diktüoneemaargilliiti ehk diktüoneemakilt, mis on tumepruun orgaanikarikas argilliit ehk kõvastunud ja orgaanilise ainega segunenud savikivim (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019). Rakvere vallas asuv fosforiidikiht asub vahetult diktüoneemaargilliidi all. Diktüoneemaargilliidil on omadus hapnikuga kokku puutudes süttida. Diktüoneemaargilliit sisaldab püriiti ning põletamise käigus laguneb püriit vääveldioksiidiks, mis atmosfääri paiskudes põhjustab palju keskkonnaprobleeme.

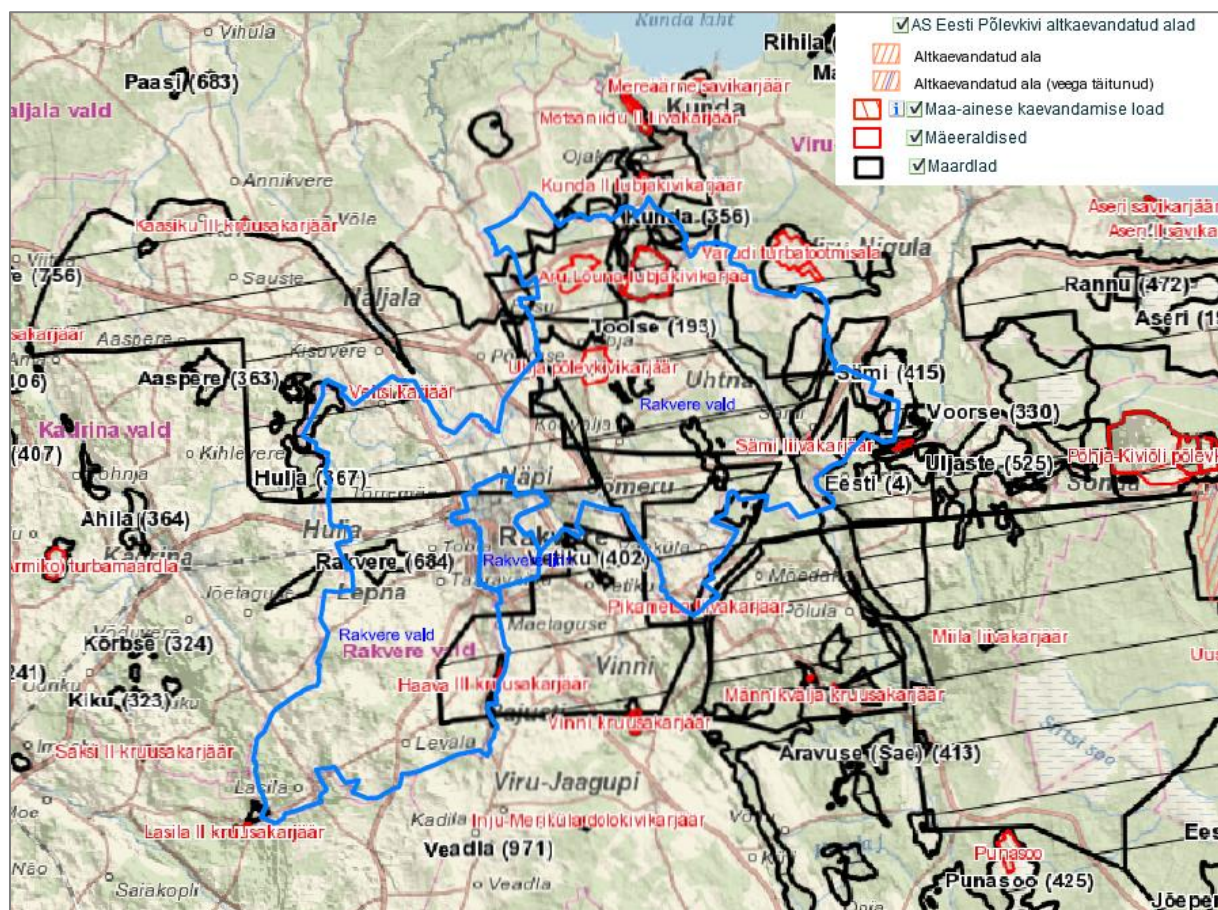
Vallas leiduvate maavarade ja maardlate paiknemine on esitatud joonistel 6 kuni 8.

Joonis 6. Rakvere valla maapõues leiduvad maavarad (Maa-ameti geoloogia kaardirakendus, 2019).

Joonis 7. Fosforiidi varude paiknemine (Rakvere valla arengukava 2029-2035, 2019).

Joonis 8. Maardlate paiknemine Rakvere valla maa-alal (Maa-ameti geoloogia kaardirakendus, 2019).

Tartu Ülikooli Ökoloogia ja Maateaduste Instituudi poolt on koostatud uurimustöö „Lääne-Virumaa strateegilised maavarad“ (2010) andmaks ülevaadet maakonna strateegiliste maavarade – põlevkivi, fosforiidi ja tehnoloogilise lubjakivi ressursidest, nende asendist maakonna asustuse ning keskkonnamõju objektide suhtes, kasutusperspektiivist ja kasutust ootavate varude kaitsest. Uurimustöös on esitatud ka Lääne-Virumaa fosforiidi varud, kvaliteet ning keskkonnamõju alad ja teised kitsendused maardlate kaupa, neist Rakvere valla alale jäävad Toolse maardla ja Rakvere maardla. Toolse maardla asub peamiselt end Sõmeru valla territooriumil, koosneb 16 plokist. Maardla pindala on 10 109,52 ha ja plokkide summaarne varu suurus on 643 899 tuh tonni, sellest 386 574 tuh tonni on passiivne tarbevaru ja 257 325 tuh tonni passiivne reservvaru. Maardlas arvel olevate plokkide keskmine paksus on 2,69 m, katendi (pinnakattesetted ja aluspõhjajakivimid) paksus 1-60 m. Rakvere maardla koosneb 25 plokist end Sõmeru ja end Rakvere valla aladel ja kaugemalgi. Pindala maardlal on 14 048,6 ha, varu kokku on 10 334 178 tuh tonni, sellest 839 728 tuh tonni on passiivne tarbevaru ja 1 098 605 tuh tonni passiivne reservvaru, prognoosvaru on 8 395 845 tuh tonni. Maardlas arvel olevate plokkide keskmine paksus on 6,82 m, katendi paksus 40-130 m (Rosentau jt, 2010).

Aladel, kus on tegemist arvele võetud passiivsete maavaravarudega (maapõueseaduse § 23 lõige 6 alusel on maavaravaru passiivne juhul, kui selle kaevandamine ja kasutamine on õigusaktide kohaselt keelatud või ei ole selle kaevandamine ja kasutamine keskkonnakaitse vajadust arvestades

võimalik) ei sea maapõueseadus otseselt kitsendusi maakasutuse planeerimiseks, mis tagaks jätkusuutliku ja erinevate osapoolte huve arvestava territooriumi kasutamise.

6.2.7 Kaevandamistegevus

Rakvere vallas on registris arvel 18 maardlat (tabel 3). Suurimad neist on Rakvere ja Toolse fosforiidi maardla ning Eesti maardla Haljala põlevkivi uuringuväli. Valla territooriumil olemasolevad mäeeraldised on esitletud tabelis 4.

Tabel 3. Rakvere vallas asuvad maardlad (Maa-amet, 2019).

Maavara	Maardla nimi
Fosforiit	Rakvere, Toolse
Kruus	Lasila, Haava (Rakvere)
Liiv	Veltsi (Pahnimäe), Sämi, Pikametsa
Lubjakivi	Kunda, Rakvere
Põlevkivi	Eesti (Haljala uuringuväli), Eesti (Kohala uuringuväli), Eesti (Pada uuringuväli)
Turvas	Varudi, Hulja, Soosaluse, Vaeküla, Vetiku, Sämi

Tabel 4. Rakvere valla territooriumil väljastatud kaevandamisloa (Maa-amet, 2019).

Mäeeraldise nimi	Kaevandamisloa omaja	Kaevandamis loa nr	Loa kehtivus
Sämi liivakarjäär	Sämiliiva OÜ	L.MK/320835	20.09.2011-09.05.2026
Aru-Lõuna II lubjakivikarjäär	AS Kunda Nordic Tsement	L.MK/329568	26.07.2017-25.07.2032
Toolse-Lääne lubjakivikarjäär	AS Kunda Nordic Tsement	KMIN-124	04.02.2015-04.02.2045
Pikametsa liivakarjäär	Eesti Teed AS	L.MK/326702	25.08.2015-25.08.2030
Veltsi karjäär	AS Eesti Teed	LVIM-025	26.10.2004-26.10.2019
Aru-Lõuna lubjakivikarjäär	Kunda Nordic Tsement AS	KMIN-050	08.08.2004- 05.11.2028
Ubja põlevkivikarjäär	AS Kunda Nordic Tsement	KMIN-037	15.09.2002-24.06.2027

Seisuga 23.09.2019 taotleb AS Tootsi Turvas turba kaevandamise luba, põllumajanduses ja energeetikas kasutamise eesmärgil, Hulja turbatootmisalal. Eesti Teed AS taotleb kaevandamisloa LVIM-025 muutmist Veltsi karjääris.

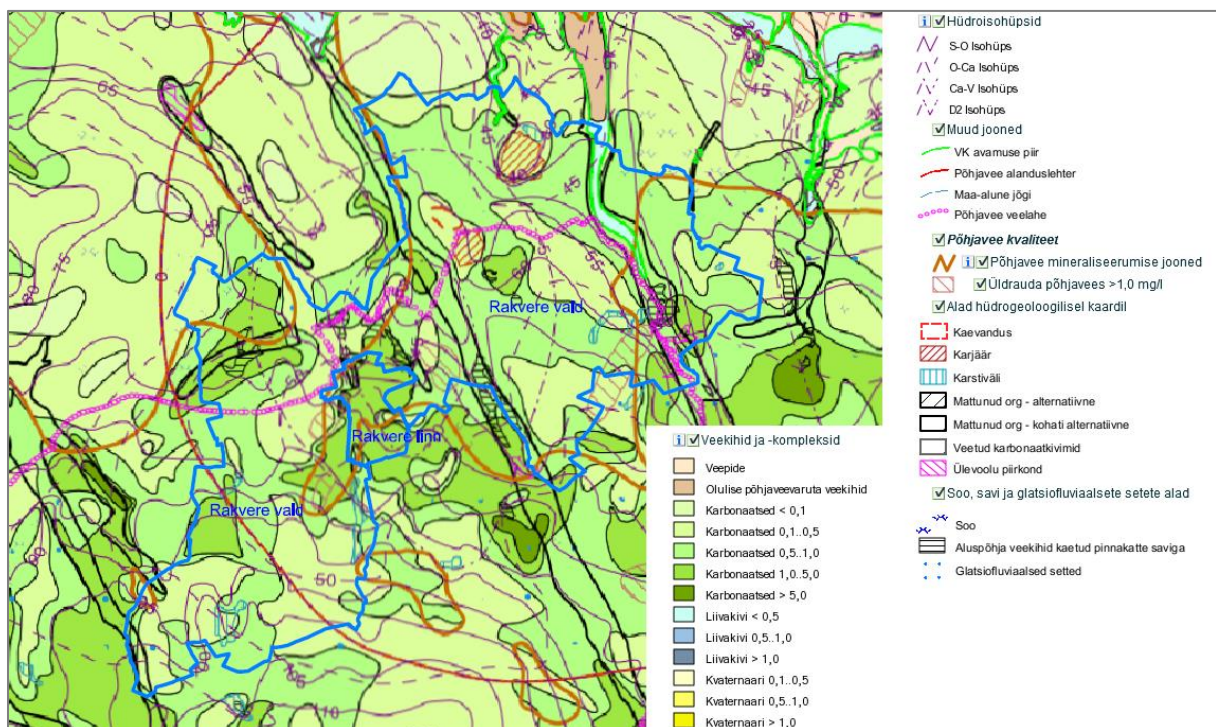
KSH käigus arvestatakse praeguse ja võimaliku kaevandamistegevusega ning selle keskkonnamõjudega. Kaevandamistegevuse mõjud looduskeskkonnale on hinnatud ehitusmaavarade kasutamise riiklikule arengukavale 2011-2020 ja põlevkivi

arengukavale 2016-2030 koostatud KSH-de raames ning on hinnatud ja hinnatakse ka edaspidi kaevandamislubade taotluste KMH-de raames, mistõttu kaevandustepõhist mõjude hindamist üldplaneeringu KSH raames eraldi ei teostata. Lisaks täpsustatakse maakonnaplaneeringus antud üldpõhimõtteid ammendunud ja ammenduvate karjääride korrastamise võimaluseks ja puhke-otstarbeliseks kasutuselevõtuks.

6.3 Planeeringuala hüdroloogiline kirjeldus

Hüdrogeoloogiliselt paikneb Rakvere vald Balti arteesiabasseini loodeosas, kus põhjavesi esineb pinnakattes, aluspõhja ja kristalse aluskorra kivimeis. Suurima mahu ja levialaga neist on aluspõhja kivimitega seotud põhjavesi. Pandivere kõrgustikul on põhjavesi aluspõhjakivimeis 4...5 meetri sügavusel, olenevalt pinnamoest ka kuni 20 m sügavusel. Põhjavesi liigub kõrgustiku laelt äärealade suunas ning voolab välja allikates ja jõeorudes. Ligi 41% infiltreerunud veest läheb sügavamate põhjaveekihtide toiteks. Alal leidub arvukalt karstinähtusi, sh kurisuid (OÜ Vetepere, 2015). Pandivere kõrgustik on Eesti tähtsaim veelahkmeala. Karstivee süsteem Pandivere võlvil ja nõlvade ülaosas on moodustunud juba enne jääaega, ent on elav ja aktiivselt arenev tänapäevalgi. Pinnavee neeldumist ja kivimite karstumist põhjustavad lubjakivide maapinnalähedane asend ja ümbrusest suurem kõrgus (Kobras AS, 2016). Maapinnalt esimene aluspõhjaline veekiht esineb Ordoviitsiumi lõhelistes ja karstunud karbonaatseis kivimeis, kus põhjavee liikumise kiirus on suur lõhedes ja maapinnalähedastes karstiõõnsustes. Ordoviitsiumi põhjaveekihid toituvad avamusalal sademeveest ja võivad kergesti reostuda, eeskätt õhukese pinnakattega aladel (OÜ Vetepere, 2015).

Joonisel 9 on esitatud Rakvere valla hüdrogeoloogiline skeem.

Joonis 9. Rakvere valla maa-ala hüdrogeoloogiline skeem (Maa-ameti geoloogia kaardirakendus, 2019).

6.3.1 Põhjavesi

Rakvere vald jääb pea täies ulatuses Ida-Eesti vesikonda (Viru alamvesikonda), vaid äärmise valla lõunaosa jääb Lääne-Eesti vesikonda (Harju alamvesikonda) ning Pandivere kõrgustikule moodustatud Pandivere põhjavee alamvesikonda, mis territoriaalselt langeb peaaegu (piire korrigeeritud) kokku ca 30 aastat tagasi Pandivere väärtusliku põhjavee kaitseks loodud Pandivere veekaitsealaga (loodud takistamaks fosforiidimaardla uurimise laiendamist ja kaevandamise alustamist ning piirata militaarreostuse teket) (Maves OÜ, 2019; AS Maves, 2004). Alamvesikondade veemajanduskavade valmimise järel võttis Pandivere Riikliku Veekaitseala veemajanduse ja veekaitse juhtimise üle Pandivere põhjavee alamvesikonna veemajanduskava, mille kohaselt peab Pandivere alatiseks jääma riigi tasemel esile tõstetud erilise veemajandusliku tähtsusega piirkonnaks (AS Maves, 2004; Kobras AS, 2016). Pandivere põhjavee alamvesikond jääb tervikuna nitraaditundlikule alale, kus levivad väga head põllumullad ja on arenenud põllumajandustootmine. Looduslikult on kogu piirkond väga tundlik põhjaveereostuse suhtes (AS Maves, 2004).

Põhja- ja pinnavee kaitseks on moodustatud intensiivse põllumajandustootmisega piirkondades nitraaditundlikud alad. Nitraaditundlikuks loetakse ala, kus põllumajanduslik tegevus on põhjustanud või võib põhjustada nitraatiooni sisalduse põhjavees üle 50 mg/l või mille pinnaveekogud on põllumajanduslikust tegevusest tingituna eutrofeerunud või eutrofeerumisohus (Keskkonnaministeerium, 2018).

Rakvere valla maad jäävad suures ulatuses Pandivere nitraaditundlikule alale, alast jäävad välja vaid endise Rakvere valla põhjaosa ning endise Sõmeru valla põhjapoolne ala. Nitraaditundlik ala vallas on põhjavee veelahkmejoonest lõuna poole jääv maa-ala (vt joonis 9). Nitraaditundlik ala on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 06.12.2019 määrusega nr 100 „Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal¹⁴“. Eesti pinnavee ja põhjavee seisundist ülevaate saamiseks ning veekogude seisundi parandamiseks ja säilitamiseks tegevuste planeerimiseks on Vabariigi Valitsuse 07.01.2016 protokollilise otsusega kinnitatud veemajanduskavad perioodiks 2015-2021.

6.3.1.1 Põhjaveekogumid ja nende seisundid

Vastavalt EELIS andmetele (seisuga 02.01.2020) on Rakvere valla aladel järgmised põhjaveekogumid:

- 1) Kambriumi-Vendi Gdovi (nr 1)
- 2) Kambriumi-Vendi Voronka (nr 2)
- 3) Ordoviitsiumi-Kambriumi Virumaa põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 5a)
- 4) Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 15)

Kvaternaarisetetes leviv põhjavesi ei moodusta omaette põhjaveekihti, kuna pinnakate on suhteliselt õhuke ja esineb mosaiikseltselt (OÜ Vetepere, 2015). Kvaternaari veekompleks lasub Ordoviitsiumi veekompleksi peal ja on sellega hüdrauliselt seotud (AS Infragate Eesti, 2016).

Põhjaveekogumid on kehtestatud keskkonnaministri 01.10.2019 määrusega nr 48. Endise keskkonnaministri määruse nr 75 „Põhjaveekogumite moodustamise kord ja nende põhjaveekogumite nimestik, mille seisundiklass tuleb määrata, põhjaveekogumite seisundiklassid, seisundiklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ja koguseliste näitajate tingimused, põhjavett ohustavate saasteainete nimekiri, nende saasteainete sisalduse läviväärtused ja kvaliteedi piirväärtused põhjavees ning põhjaveekogumite seisundiklasside määramise kord¹„ järgi moodustasid Ordoviitsiumi-Kambriumi Virumaa põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 5a) ja Ordoviitsiumi-Kambriumi Tartu põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 5b) ühise põhjaveekogumi: Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (O-Cm_Ida – põhjaveekogum number 5). **Kuni uute andmete saamiseni kasutatakse Rakvere valla territooriumile jääva põhjaveekogumi nr 5a iseloomustamiseks olemasolevaid Ida-Eesti vesikonna Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogumi andmeid.**

Põhjavee seisundi hindamine toimub põhjaveekogumite kaupa iga 6 aasta järel. Viimati toimus põhjaveekogumite hindamine 2014. aastal. Põhjaveekogumite hinnangute järgi on kõikide Rakvere valla põhjaveekogumite keemiline ja koguseline seisund hea, välja arvatud Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (nr 15). Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogumi Ida-Eesti vesikonnas koguline seisund on „hea“ aga keemiline seisund on „halb“. Keemilise seisundi hinnang „halb“ tuleneb nitraatide sisaldusest põhjavees. Antud põhjaveekogumis on seireperioodil 2007-2013 pestitsiidide piirväärtust ületatud kahes seirejaamas ning naftasaaduste piirväärtust seirekaevus nr 3677 (OÜ Hartal Projekt, 2014^a; OÜ Hartal Projekt, 2014^b).

Eesti riikliku keskkonnaseire põhjaveekogumite seire 2016. aasta aruande kohaselt jäi 2016. aastal Ida-Eesti vesikonnas Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogumist võetud veeproovide NO₃-sisaldus vahemikku <0,4–27,0 mg/l. Põhjaveekogumi keskmine NO₃-sisaldus oli 2016. aastal 8,0 mg/l. Mõlemal juhul pole arvesse võetud nitraaditundliku ala (endise 21.01.2003 Vabariigi Valitsuse määruse nr 17 järgi) seirekaevude andmeid, mida käsitletakse eraldi aruandes (täpsemalt ptk 6.3.2). Vaatluskaevus nr 3677 benseeni 2016. aastal ei leitud, küll aga ületas polüaromaatsete süsivesinike summa (0,13 µg/l) veidi kehtestatud läviväärtust (0,1 µg/l). 2016. a seireandmete põhjal võib Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogumi (Ida-Eesti vesikonnas) seisundit lugeda heaks, kuid tundlikuks reostuse suhtes. Põhjaveekogumi seisundi hinnangu puhul peab arvestama seda, et arvestatud ei ole nitraaditundliku ala seirekaevude andmeid (OÜ Eesti Geoloogiakeskus, 2017).

6.3.1.2 Põhjaveevarud

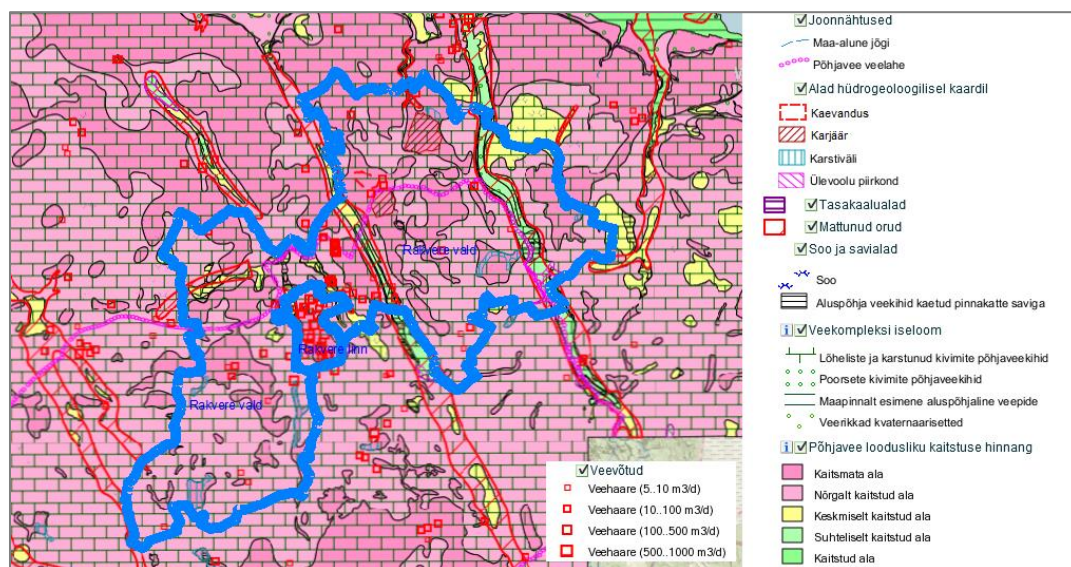
Rakvere vallas olemasolevad põhjaveevarud ja nende kasutusaeg on kinnitatud 06.04.2006 Keskkonnaministeeriumi käskkirjaga nr 408 „Lääne-Viru maakonna põhjaveevarude kinnitamine“. Vallas asuvate põhjaveevarude kasutusaeg on määratud kuni 2020 aastani, see tähendab, et põhjaveevarude kasutusaeg on lõppenud ning vastavalt veeseadusele (vastu võetud 30.01.2019) on vajalik taotleda edaspidiseks uued põhjaveevarud. Tabelis 5 on välja toodud Rakvere valla haldusterritooriumi põhjaveevarud.

Tabel 5. Rakvere valla haldusterritooriumi põhjaveevarud (Keskkonnaministeeriumi 06.04.2006 käskkiri nr 408).

Põhjaveemaardla piirkond	Veekihi geoloogiline indeks	Põhjavee-varu (m³/d)	Varu kategooria ¹ ja otstarve	Kasutusaeg
Arkna veehaare	O (Lasnamäe-Kunda)	1 400	T ₁ joogivesi	kuni 2020
Rakvere lihakombinaadi Arkna veehaare	O (Keila-Kukruse)	1 000	T ₁ tootmisvesi	kuni 2020
Rakvere lihakombinaat	O-C	500	T ₁ joogivesi	kuni 2020
Arkna veehaare	O-C	500	T ₁ joogivesi	kuni 2020
Rakvere ümbrus	O-C	1 760	T ₁ joogivesi	kuni 2020
Arkna veehaare	C-V	2 000	T ₁ joogivesi	kuni 2020
Rakvere ümbrus	C-V	1 660	T ₁ joogivesi	kuni 2020
Virukivi	O	450	T ₁ tootmisvesi	kuni 2020
Virukivi	V2vr	50	T ₁ joogivesi	kuni 2020

6.3.1.3 Põhjavee kaitstus

Rakvere valla territooriumil on põhjavesi valdavalt nõrgalt kaitstud ja paiguti täitsa kaitsmata. Piirkonnas on põhjavesi eriti tundlik reostuse suhtes, kuna õhukese pinnakatte ja karstinähtuste tõttu liigub sademe- ja sulavesi kiiresti põhjavette, jõudmata piisavalt puhastuda. Reostunud põhjavesi võib allikatena avanedes ka pinnavett saastada. Põhjavee looduslik kaitstus vallas on esitatud joonisel 10.

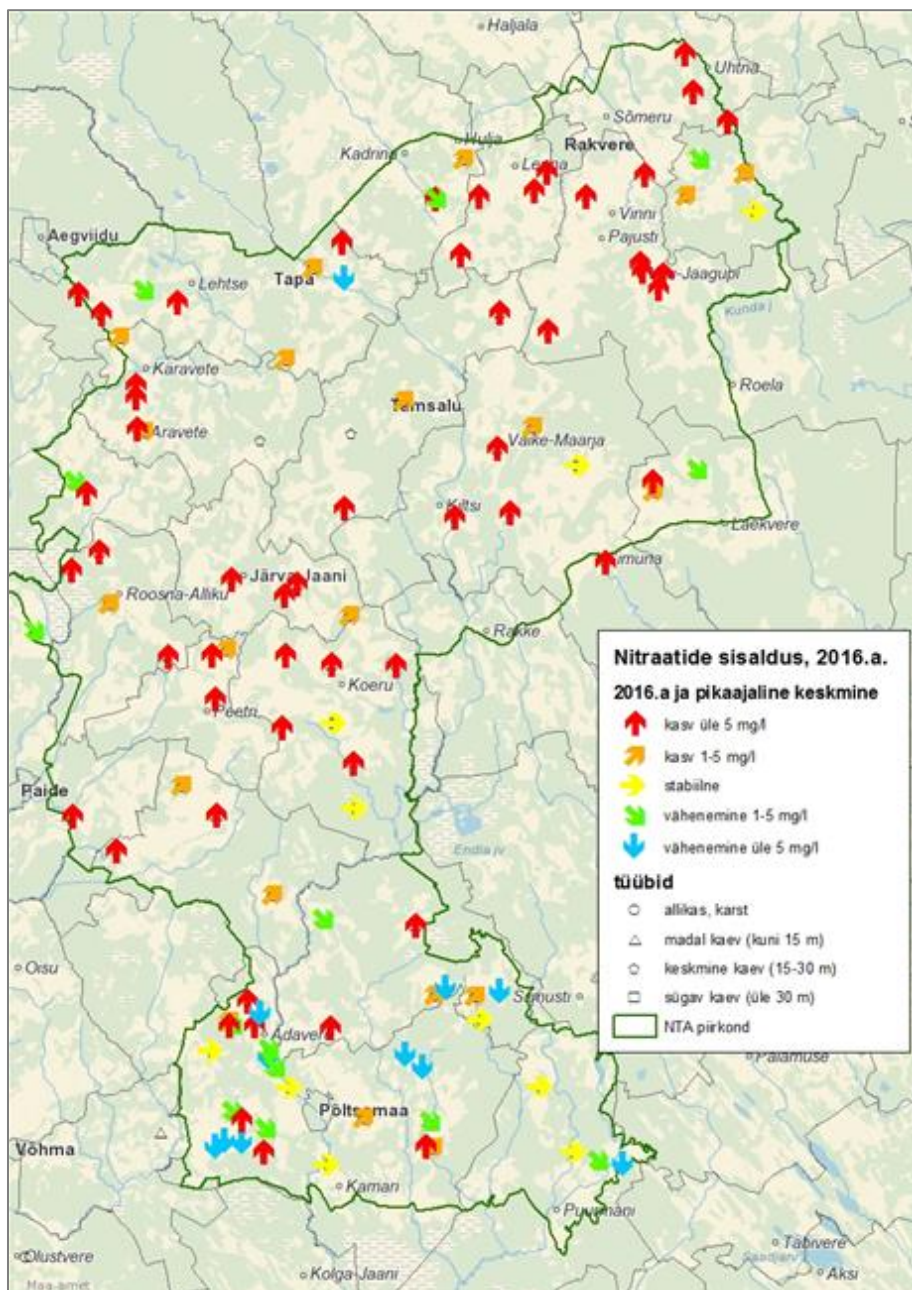
Joonis 10. Põhjavee looduslik kaitstus maapinnalt lähtuva punkt- või hajureostuse suhtes (Maa-ameti geoloogia kaardirakendus, 2019).

6.3.2 Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlik ala

Pandivere kõrgustiku head infiltratsiooni omadused tagavad head tingimused põhjavee moodustamiseks, kuid samuti soodustab see maapealse reostuse jõudmist põhjavette. Intensiivne põllumajandustegevus on põhjustanud Pandivere piirkonnas põhjavee lämmastikureostuse kuna taimede poolt kasutama jäänud lämmastik viiakse sademe- ja lumesulamisveega nitraatlämmastikuna mullast välja (AS Maves jt, 1993).

Kuni 20 mg/l suurust nitraadisaldust Pandivere pindmises põhjavee kihis võib lugeda normaalseks. Nitraadisaldused 20-50 mg/l viitavad intensiivsest põllumajandusest põhjustatud reostusele. Sisaldused üle 50 mg/l on seotud konkreetse punktreostusega või ümbruse väga intensiivse väetamisega (AS Maves jt, 1993).

Eesti Keskkonnauuringute Keskuse OÜ poolt koostatud 2016. aasta nitraaditundliku ala põhjaveeseire aruande andmete põhjal ületas 2016. aastal nitraadi sisalduse piirväärtuse (50 mg/l) 12,6% seirepunktides. Võrreldes 2016. aasta nitraadi sisalduse tulemusi pikaajalise (2001-2016) keskmisega on kogu nitraaditundlikul alal nitraadi sisaldus kasvanud 68% ja vähenenud 23% seirepunktides (joonis 11). Pandivere piirkonnas on nitraadi sisaldus kasvanud 85% ja vähenenud 10% seirepunktides ning Adavere piirkonnas kasvanud 36% ja vähenenud 46% seirepunktides. Seisund on paranenud Põltsamaa ümbruse kaevudes. Taimekaitsevahendi jääke leiti 31-st seirepunkti veest. Pestitsiidi piirväärtuse (0,1 µg/l) ületas kaheksa seirepunkti vesi. Aruande järeldeste kohaselt liigub Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala seisund halvemuse suunas. Nitraatide sisalduse kasv ja pestitsiidide leidude suurenemine viitab tõenäoliselt hea põllumajandustava rikkumistele väetiste/sõnniku kasutamises ja taimemürkide pritsimises põllumeeste poolt, kuna seirepunktid, mis paiknevad põldude keskel, on põllumajandusliku hajukoormuse hindamiseks.

Joonis 11. Nitraatide sisalduse muutus võrreldes 2016. aasta nitraadi sisalduse tulemusi pikaajalise (2001-2016) keskmisega (Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ, 2017).

6.3.3 Pinnavesi

Rakvere vallas on kaks looduslikku järve (Mätasjärv (VEE2033580) ja Väänjärv (VEE2033581)), neli tehisjärve ning kaks paisjärve (Juprijärv/Veskijärv (VEE2023320) ja Päide järv/Päide paisjärv (VEE2066220)). Tegemist on valdavalt väikeste järvedega. Avalikke või avalikult kasutatavaid järvi ametlikult Rakvere vallas ei ole.

Vooluveekogud paiknevad peamiselt valla kesk- ja põhjaosas. Valla territooriumile jääb osaliselt või täielikult neli jõge: Kunda jõgi (VEE1072900), Selja jõgi (VEE1074600), Sõmeru jõgi (VEE1075600) ja Toolse jõgi (VEE1074100). Lisaks on Rakvere vallas 10 oja ja kolm peakraavi. Vallas olemasolevad

peakraavid on: Raudlepa peakraav/Raudlepa oja (VEE1073701), Tobia peakraav /Tobia oja (VEE1075400) ja Vetiku oja/Vetiku peakraav (VEE1075601). Tabelis 6 on esitatud Rakvere valla haldusterritooriumile jäävate jõgede seisund Eesti pinnaveekogumite seisundi 2017. aasta vahehindangu aruande kohaselt.

2015. aastal viidi Kobras AS poolt läbi Selja jõe valgala reostuskoormuse uuring, mille eesmärgiks oli kaardistada Selja jõe ning selle lisajõgede ja alates 10 km² suuruse valgalaga ojade, peakraavide ja kraavide valgalal olevad reostusallikad ja reostuskoormus ning töötada välja võimalikud leevendusmeetmed Selja jõe valgala veekogumite seisundi parandamiseks. Töö tulemustes toodi välja, et kõige olulisemad koormusallikad, mis mõjutavad Selja jõe valgala reostuskoormust on põllumajanduslik hajukoormus, mis annab suure lämmastikukoormuse (põllumaa hektari kohta antakse põllumajandusväetiste abil kokku 112 kg lämmastikku), Päide paisud, mis takistavad kalade rännet ning Rakvere reoveepuhasti, mis annab punktkoormusallikana suure fosforikoormuse (0,988 t fosforit ehk ca 14% kogu Selja jõe valgalalt pärinevast fosforist ning 49% Soolikaoja kogu fosforist). Siinpuhul on oluline märkida, et Rakvere puhasti vastab kõikidele vee erikasutusloa nõuetele. Lisaks olulised koormusallikad, mis võivad koosmõjus teiste allikatega mõjutada veekogumi seisundit on: Varangu pais, Haljala reoveepuhasti, kanaliseerimata piirkonnad ning üle 100 loomaühikuga farmid (Kobras AS, 2015).

Rakvere vald on rikas allikate poolest, valla territooriumile jääb 18 allikat. Eriti allikate rohke on Tõrma küla, kus asub oluline allika- ja karstiala: Tõrma-Karitsa-Jupri allikad ja karstiala. Vallas leidub mitmeid karstilehtreid või karstiväljasid, seda eriti valla lõunapoolsemas osas.

Tabel 6. Rakvere valla haldusterritooriumile jäävate jõgede seisund 2017. aasta seisuga (Seletuskirja lisatabel veemajanduskomisjonile Eesti pinnaveekogumite seisundi 2017. a vahehindangu kohta, 2018).

Veekogumi nimi	2017. aasta koondseisund	Keemilise seisundi (KESE) 2017. a hinnang	Ökoloogilise seisundi (ÖSE) 2017. a hinnang	ÖSE mitte hea element VMK 2013-2017 ^a	ÖSE mitte hea näitaja VMK 2013-2017 ^b	ÖSE mitte hea põhjus VMK 2013-2017 ^c
Kunda jõgi (Kunda_2)	Kesine	Hindamata (2010. aasta andme põhjal oli KESE hea)	Kesine	Kalastik	Jõgede kalastikuindeks	Paisud
Selja jõgi (Selja_1)	Halb	Hindamata (2010. aasta andme põhjal oli KESE hea)	Halb	Spetsiifilised saasteained	1-aluselised fenoolid	Teadmata
Selja jõgi (Selja_2)	Kesine	Hindamata (2010. aasta andme põhjal oli KESE hea)	Kesine	Suurselgrootud põhjaloomad, kalastik	Suurselgrootute põhjaloomade (SUSE) Shannoni taksonierisus, SUSE taksoni keskmine tundlikkus, SUSE vooluvete tundlike taksonite arv, jõgede kalastikuindeks	Paisud, maaparandus
Selja jõgi (Selja_3)	Hea	Hindamata (2010. aasta andme põhjal oli KESE hea)	Hea	Füüsikalis-keemilised kvaliteedinäitajad, fütobentos (bentiliste ränivetikate kooslus), suurselgrootud põhjaloomad, spetsiifilised saasteained	N-üld, P-üld, fütobentose 100-TDI, SUSE vooluvete tundlike taksonite arv, SUSE taksoni keskmine tundlikkus, SUSE Taani vooluvete fauna indeks, naftasaadused, 1-aluselised fenoolid	Toitained
Sõmeru jõgi	Halb	Hindamata (2010. aasta andme põhjal oli KESE hea)	Halb	Kalastik, spetsiifilised saasteained	1-aluselised fenoolid	Paisud
Toolse jõgi (Toolse_1)	Kesine	Hindamata (2016. aasta andme põhjal oli KESE hea)	Kesine	Kalastik, spetsiifilised saasteained	Jõgede kalastikuindeks, baarium	Lubjakivi-karjääride heitveed, koprad, Kaliküla mnt truup (hilissügiseni)

^a Pinnaveekogumi ökoloogilise seisundi **kvaliteedielement või -elemendid**, mille tõttu pinnaveekogumi ökoloogiline seisund 2013-2017 ei ole hea või väga hea.

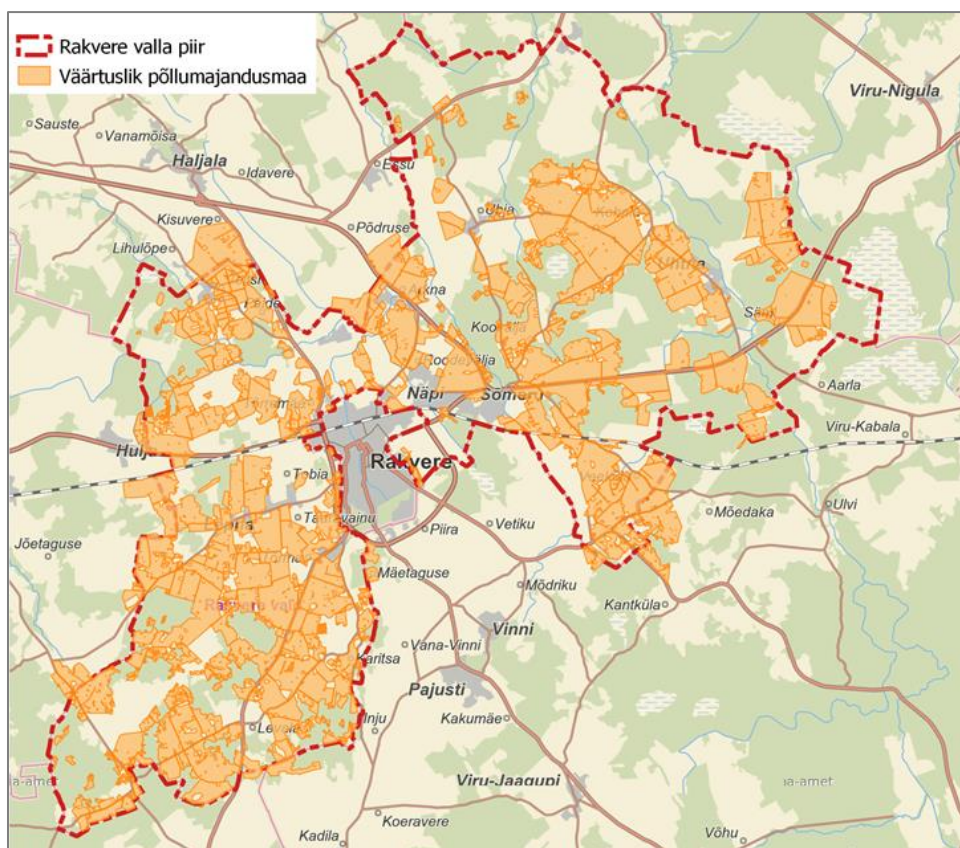
^b Pinnaveekogumi ökoloogilise seisundi **kvaliteedinäitajad**, mistõttu ei ole pinnaveekogum 2013-2017 heas või väga heas seisundis.

^c **Põhjus**, mille tõttu pinnaveekogumi ökoloogilise seisundi kvaliteedielement ei ole 2013-2017 heas või väga heas seisundis.

6.4 Väärtuslik looduskeskkond

Väärtuslik põllumajandusmaa on küla või aleviku territooriumil paiknev maatulundusmaa sihtotstarbega põllumajandusmaa (haritava maa ja loodusliku rohumaa kõlvik) massiiv, mille boniteet on võrdne või suurem Eesti põllumajandusmaa kaalutud keskmisest boniteedist.

Kui maakonna keskmine boniteet on väiksem kui Eesti keskmine boniteet (40 hindepunkti), siis on väärtusliku põllumajandusmaa alampiiriks maakonna keskmine boniteet. Kui maakonna keskmine boniteet, on suurem kui Eesti keskmine siis on alampiiriks Eesti keskmine boniteet. Eesti keskmine boniteet on 40 hindepunkt ning Lääne-Virumaal on keskmine boniteet 46 hindepunkti, mis tähendab, et lävend väärtusliku põllumajandusmaa selgitamiseks Lääne-Virumaal on 40 hindepunkti. Rakvere vallas levivad väärtuslikud põllumajandusmaad on näidatud joonisel 12.

Joonis 12. Rakvere valla väärtuslikud põllumajandusmaad.

Üldplaneeringus täpsustatakse väärtuslike põllumajandusmaade piire vastavalt maa tegelikule ja eeldatavale kasutusele ning seatakse kaitse- ja kasutustingimused väärtuslike põllumaade kaitseks. KSH aruandes hinnatakse üldplaneeringuga seatud tingimuste mõju ning lahenduse mõju väärtuslike põllumaade säilimisele.

6.4.2 Väärtuslikud maastikud

Väärtuslik maastik on maastik, millel on ümbritsevast suurem kultuurilis-ajalooline, esteetiline, looduslik, identiteedi- või puhkeväärtus. Väärtuslike maastike määratlemine ja nendele tingimuste seadmine tagab ajalooliselt väljakujunenud asustussüsteemi ja maastikumustri väärtuste säilimist ning edasiarendamist. Läbi selle hoitakse omakorda Eesti kultuuri ja rahvuslikku identiteeti. Lääne-Viru maakonnaplaneeringus (kehtestatud 2019) on määratletud Lääne-Viru maakonna väärtuslikud maastikud. Maakonnaplaneeringu koostamise käigus otsustati, et kohaliku tasandi väärtuslike maastike määramine on kohalike omavalitsuste pädevuses ning need määratakse üldplaneeringutega. Maakonnaplaneeringus jagunevad väärtuslikud maastikud kahte klassi:

- 1) I klassi alad – kõige väärtuslikumad, võimalikud riikliku tähtsusega alad;
- 2) II klassi alad – väärtuslikud, maakondliku tähtsusega alad.

Tabelis 7 on esitatud maakonnaplaneeringuga määratud väärtuslikud maastikud, mis jäävad Rakvere valda. Lisaks tabelis toodud aladele ulatub maakonnaplaneeringu kaardi järgi väga vähesel määral Rakvere valla territooriumile Kiviküla, Mödriku – Roela ja Porkuni - Võhmetu - Lemmküla –Assamalla väärtuslik maastik (II klassi alad). Arvestades maakonnaplaneeringu täpsust ei ole kindel, kas eelnevalt nimetatud maastikud jäävad Rakvere valla haldusterritooriumile.

Tabel 7. Maakonnaplaneeringuga planeeritud väärtuslikud maastikud, mis jäävad Rakvere valda (Lääne-Viru maakonnaplaneering, 2019).

Ala nimetus	Klass
Rakvere	I klass
Aaspere - Haljala	II klass
Kohala	II klass
Lavi – Põlula – Miila – Mõedaka – Võlumäe - Linnamäe	II klass
Mädapea	II klass
Neeruti - Jõepeere - Lasila	II klass

Tulenevalt üldplaneeringu lähteülesandest vaadatakse üldplaneeringu koostamise käigus üle Lääne-Viru maakonnaplaneeringus määratletud väärtuslikud maastikud ning nende kasutamistingimused ja vajadusel täpsustatakse neid. KSH raames hinnatakse sellisel juhul üldplaneeringuga täpsustatud väärtuslikke maastikke ja neil ning nende mõjualas kavandatud maakasutuse ja maakasutuse tingimuste mõju väärtuslike maastike säilimisele.

6.4.3 Rohevõrgustik

Rakvere valla rohevõrgustik on määratud Lääne-Viru maakonnaplaneeringuga 2030+ (kehtestatud 2019). Lääne-Viru maakonna roheline võrgustike genereerimine on läbi viidud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ koostamise raames ajavahemikul 2003-2005.

Roheline võrgustik aitab tagada looduslikku mitmekesisust, parandab loomade ja lindude liikumisvõimalusi ja -teid loodusalade vahel ning tugevdab eluslooduse ökoloogilist toimimist. Rohelise võrgustiku põhimõtete rakendamine võimaldab esile tõsta, väärtustada ja sihipäraselt arvestada looduslike alade keskkonda kujundavat mõju.

Rakvere vallas on rohevõrgustiku struktuuride tihedus väike (joonis 13). Valda ulatub vaid vähesel määral kolm rohevõrgustiku tuumala. Haldusterritooriumi edelaosas rohevõrgustik peaaegu täielikult puudub. Rohevõrgustiku väike osakaal on tingitud sellest, et vallas ei ole sobilikku ökosüsteemset koosseisu rohevõrgustiku moodustamiseks. Suur osa maa-alast on kasutuses põllumajandusmaana. Rohevõrgustiku kontekstis omavad kõrgemat loodusliku väärtust metsad ja märgalad. Põllumajanduslikel ning linnalistel ökosüsteemidel on väiksem väärtus. Valla rohevõrgustiku toimivus on häiritud mitmes kohas lõikudes maanteedega või raudteedega moodustades konfliktialasid. Rohevõrgustik lõikub Tallinn – Narva ning Rakvere – Kunda raudteega, riigimaanteega nr 1 Tallinn – Narva, tugimaanteega nr 20 Põdruse – Kunda – Pada ning tugimaanteega nr 23 Rakvere – Haljala.

Üldplaneeringus täpsustatakse maakonnaplaneeringus kajastatud rohevõrgustiku piire ja kasutustingimusi. Planeeringu ja KSH koostamisel analüüsitakse rohevõrgustiku koridoride toimimist, tugialade paiknemist, konfliktalasid ning lahendusvariante antud piirkonnas. Lisaks hinnatakse rohevõrgustiku kattuvust võimalike teiste kultuuriliste, looduslike ja puhkeomaduste poolest väärtuslike aladega. Rohevõrgustiku jätkusuutlikkuse tagamiseks pööratakse tähelepanu neile seatavate tingimuste vastuolude vältimisele ning samuti ühtse mitmekihilise ja mitmekülgset kasutust võimaldava väärtuslike alade (sh väärtuslike maastike) võrgustiku kujundamisele.

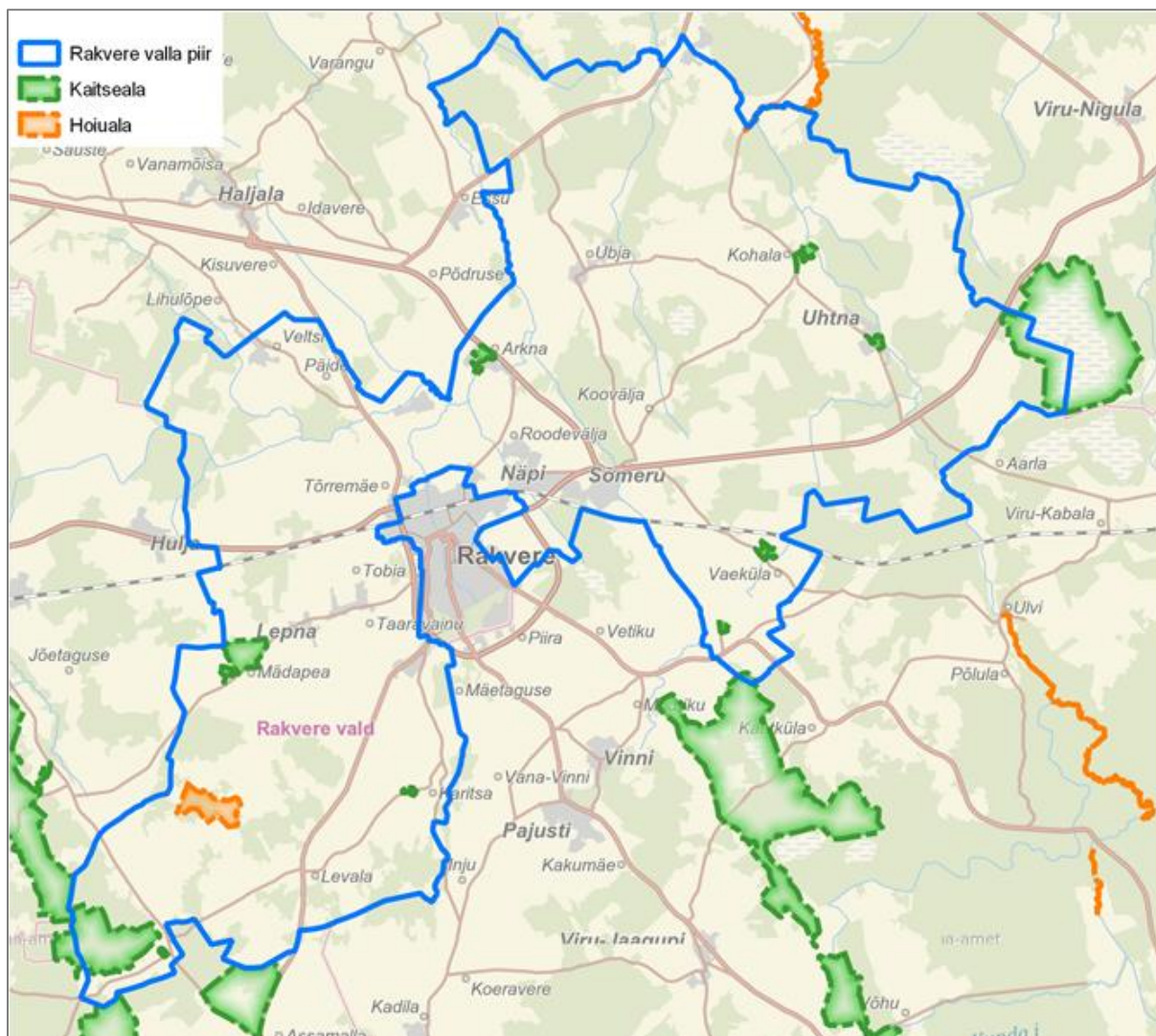
6.4.4 Kaitstavad loodusobjektid

6.4.4.1 Kaitsealad ja hoiualad

Rakvere valla territooriumile jääb osaliselt või täielikult kaksteist kaitseala ning kaks hoiuala (joonis 14). Rakvere valda jäävad kaitsealad on väikse pindalaga ning paiknevad hajusalt üle kogu valla. Kõige suurema territooriumiga on valla edelaosas asuv Lasila looduskaitseala, mis ulatub osaliselt ka Tapa valda ning Sämi maastiku kaitseala valla kirdeosas, mis jääb suuremas osas Viru-Nigula valda. Suur osa kaitsealadest moodustavad mõisapargid. Lisaks piirneb Rakvere vald edelas Neeruti ning Porkuni maastikukaitsealaga (EELIS, 19.09.2019).

Rakvere vallas asuvad kaitsealad:

- Arkna mõisa park (KLO1200281)
- Karitsa mõisa park (KLO1200352)
- Kohala mõisa park (KLO1200344)
- Lasila looduskaitseala (KLO1000642)
- Lasila mõisa park (KLO1200170)
- Mõdriku-Roela maastikukaitseala (KLO1000579)
- Mädaepa mõisa park (KLO1200603)
- Mädaepa tammiku maastikukaitseala (KLO1000578)
- Rägavere mõisa park (KLO1200357)
- Sämi maastikukaitseala (KLO1000274)
- Uhtna mõisa park (KLO1200169)
- Vaeküla mõisa park (KLO1200324)

Hoiuvalad, mis jäävad vaadeldavale maa-alale on: Järni hoiuvala (KLO2000033) ning Kunda jõe hoiuvala (KLO2000063).

EELISE andmetel (seisuga 19.09.2019) jääb osaliselt Rakvere valla territooriumile projekteeritav Metsavaiaakute looduskaitseala.

Lisaks asub Rakvere vallas kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstav loodusobjekt - Pahnimäe maastikukaitseala, mis on kehtestatud Rakvere Vallavolikogu 30.08.2017 määrusega nr 8 "Pahnimäe maastikukaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri".

Tähelepanu tuleb pöörata sellele, et EELIS-e andmed on ajas ja ruumis muutuvad.

6.4.4.2 Kaitsealused liigid ja püsielupaigad

Keskonnaregistri andmetel (seisuga 01.10.2019) on vallas 20 I kaitsekategooria liigi leiukohta, 78 II kaitsekategooria liigi leiukohta ning 176 III kaitsekategooria liigi leiukohta. Valla territooriumil levib kolm I kaitskategooria loomaliiki: *Aquila pomarina* (väike-konnakotkas), *Haliaeetus albicilla* (merikotkas) ja

Lagopus lagopus (rabapüü). Samuti levib vallas I kaitsekategooria taimeliik *Ranunculus lanuginosus* (villtulikas) ja I kaitsekategooria seeneliik *Grifola frondosa* (leht-kobartorik).

Rakvere valla haldusterritooriumile jääb seitse püsielupaika:

- Lasila harivesiliku püsielupaik (KLO3000739);
- Taaravainu käpaliste püsielupaik (KLO3001242);
- Ubja väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001095);
- Toomla väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000255);
- Varudi väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001826);
- Varudi-Altküla väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000422);
- Jäätma merikotka püsielupaik (KLO3001804).

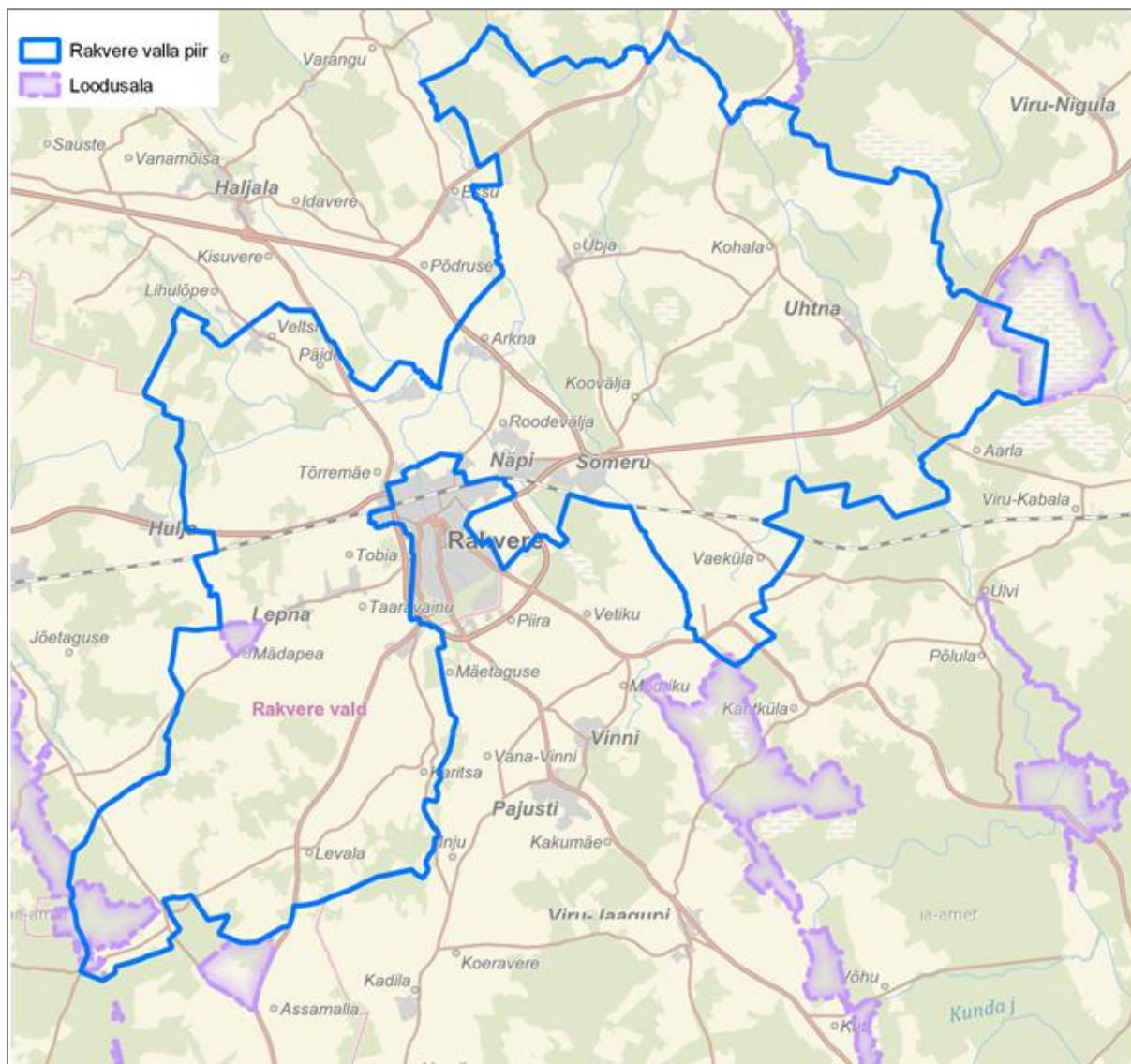
6.4.4.3 Kaitstavad üksikobjektid

EELIS andmetel (seisuga 19.09.2019) jääb valla territooriumile kaks kaitsealust üksikobjekti: Rahkla allikad (KLO4001070) ja Samma allikad (KLO4001073). Rahkla küla juures asuvate Rahkla allikate puhul on tegemist allikate gruppiga, mis asuvad Pandivere kõrgustiku kirdenõlval. Allikatest saab alguse oja, mis suubub Kunda jõkke. Samma allikad asuvad Huljast ca 0,5 km kirdes. Allikatest saab alguse oja, mis suubub Selja jõkke.

6.4.4.4 Natura 2000 alad

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitsealade võrgustik. Euroopa Komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku linnu- ja loodusalade nimekiri kinnitati 05.08.2004 Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (RTL 2004, 111, 1758). Rakvere valla haldusterritooriumile jääb täielikult või osaliselt viis Natura 2000 loodusala (joonis 15). Vallast välja, kuid välispiiri lähedale jäävad edelas Porkuni loodusala (RAH0000374) ja Neeruti loodusala (RAH0000359). Natura 2000 linnualasid Rakvere valla territooriumil ei ole.

Rakvere vallas asuvad Natura 2000 loodusalad on: Mädapea loodusala (RAH0000366), Mõdriku-Roela loodusala (RAH0000370), Sämi loodusala (RAH0000363), Sirtsu loodusala (RAH0000540) ja Lasila loodusala (RAH0000566).

Tähelepanu tuleb pöörata sellele, et EELIS-e andmed on ajas ja ruumis muutuvad.

6.5 Sotsiaalmajanduslik keskkond

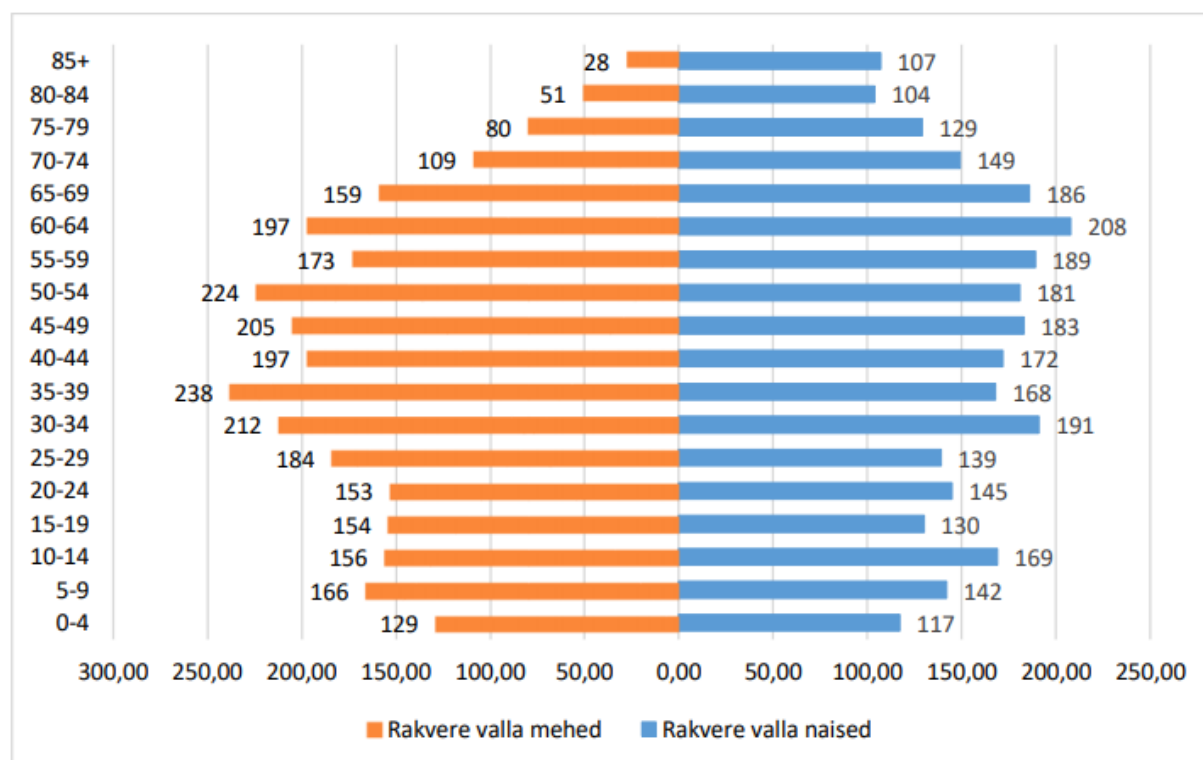
Rahvastikuregistri 01.01.2019 aasta andmetel elab Rakvere vallas 5 624 inimest. Kõige enam on elanikke Sõmeru alevikus (1 177 elanikku). Elanike arvu poolest järgnevad Sõmerule Lepna alevik 412 elanikuga ja Ussimäe küla 319 elanikuga.

Rahvastikuregistri andmetel on viimase üheksa aasta jooksul vallas elanike arv vähenenud. Perioodil 2010-2019 on valla elanike arv summaarselt vähenenud 394 elaniku võrra (tabel 8).

Tabel 8. Rakvere valla (sh endise Rakvere valla ja endise Sõmeru valla) elanike arv Rahvastikuregistri andmetel seisuga 01.01.2019 (*Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019*).

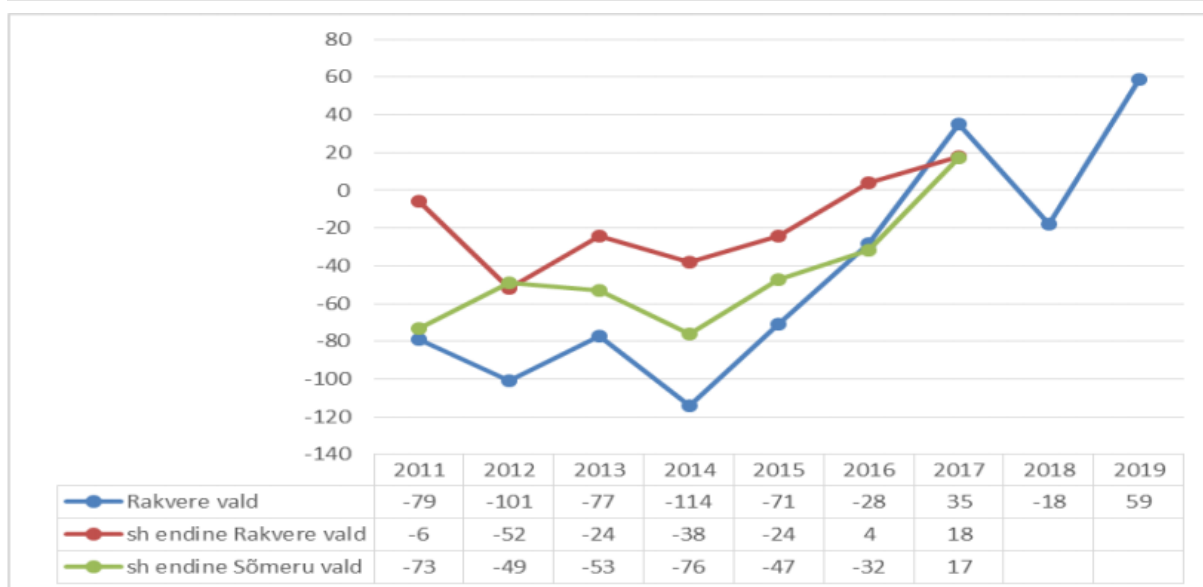
Omaavalitsusüksus	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rakvere vald	6018	5939	5838	5761	5647	5576	5548	5583	5565	5624
sh endine Rakvere vald	2228	2222	2170	2146	2108	2084	2088	2106		
sh endine Sõmeru vald	3790	3717	3668	3615	3539	3492	3460	3477		

Elanikkonna vanuselises struktuuris moodustavad suure osakaalu 30-54 eluaastased inimesed (joonis 16). Nooremate põlvkondade järelkasv on väike ning sündid on kahanevas trendis. Rakvere vallas on tegemist aeglaselt vananeva rahvastikuga.

Joonis 16. Rakvere valla vanuseline struktuur (*Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019*).

Valla elanike arvu mõjutab väljaränne, mis on viimasel neljal aastal pidurdunud (joonis 17). Väljarände suurimaks mõjutajaks on Rakvere linna lähedus.

Joonis 17. Rakvere valla rändesaldo (*Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019*).

Võrreldes Eestiga on Rakvere valla rahvastik keskmisest noorem ning lähima kümne aasta jooksul suurt rahvaarvu vähenemist ei ole ette näha. Kuid siiski täpsemalt vaadates on Rakvere valla rahvastik aeglaselt vananev, nii nagu mujalgi Eestis. Vananev rahvastik tähendab seda, et tulevikus peab rohkem tähelepanu pöörama eakaid teenindava taristu ning teenuste väljaarendamisele. Valla elanikkonna analüüsimisel peab arvestama, et Rakvere linnas pakutavate teenuste tõttu on mitmed vallas elavad inimesed oma elukohana kandnud rahvastikuregistrisse Rakvere linna.

Üldplaneeringu ja KSH eesmärgiks on kujundada Rakvere vallast atraktiivne elukeskkond. Läbi inimeste elukvaliteedi tõstmise soositakse sisse- ja väljarände suurenemist ning väljarände vähenemist. Üldplaneeringu ülesandeks on vanusesõbraliku ühiskonna kujundamine ning võrdsete võimaluste kindlustamine kõikides eluvaldkondades olenemata vanusest.

6.5.2 Ettevõtlus ja tööhõive

Äriregistri 2019. aasta andmetel asub Rakvere vallas 847 äriühingut, millest 639 on osaühingud, 137 füüsilisest isikust ettevõtjad, 80 mittetulundusühingut, 12 aktsiaseltsid, 10 tulundusühistud, 4 usaldusühingud ja 1 täisühing. Lisaks asub vallas 132 korteriühistut. Kõige enam on Rakvere vallas väikseid ettevõtteid, kus töötajaid on alla kümne (*Rakvere valla arengukava 2019-2035 lisa 2, 2019*). Enamus ettevõtetest on seotud põllumajandus, metsamajandus ja kalapüügi tegevusalaga. Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüügi sektorist on populaarsuse mõistes järgmine ehitussektor ning sellele omakorda järgnevad hulgi- ja jaekaubandus ning mootorsõidukite ja mootorrataste remont ning töötlev tööstus (Statistikaamet, 15.10.2019). Vallas paiknevate ettevõtete tähtsamad eksporditooted on puit, turvas, metallitooted, lihatooted, ehitusmaterjal ja õmblustooted. Suuremad tööstused on koondunud eelkõige Sõmeru-Näpi, Roodevälja, Uhtna, ja Lepna, Taaravainu ja Tõrremäe piirkonda. Ettevõtluse edasiseks arenguks on kõige enam potentsiaali tootmise, teeninduse ja ka puhkemajanduse valdkondades (*Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019*).

Rakvere vallas asub üks keskkonnakompleksluba omav ettevõtte, milleks on HKScan Estonia AS (kompleksloa number: L.KKL.LV-39525). Keskkonnakompleksloaga seotud objekt on Rakvere lihakombinaat (KOTKAS, 15.10.2019).

Statistikaameti andmetel (seisuga 15.10.2019) oli 2018. aastal Rakvere vallas keskmiselt 110 registreeritud töötut. 2019. aasta jaanuari andmetel oli registreeritud töötuid 139. Rakvere valla demograafiline töötururindeks on 2019. aasta andmete põhjal 0,88. Demograafiline töötururindeks näitab eelseisval kümnendil tööturule sisenevate noorte (5–14-aastased) ja sealt vanuse tõttu väljalangevate inimeste (55–64-aastased) suhet. Kui indeks on ühest suurem, siseneb järgmisel kümnendil tööturule rohkem inimesi, kui sealt vanaduse tõttu potentsiaalselt välja langeb.

Valla elanike tööhõivet iseloomustab suur seotus Rakvere linnaga, mõningal määral ka sõltuvus kohalikest suurematest tööandjatest (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

01.01.2019 seisuga on Rakvere valla elanike ülalpeetavate määr 54,4, mis näitab, et 100 tööealise elaniku kohta on 54,4 mittetööealist elanikku (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

Üldplaneeringu eesmärk on toetada Rakvere valla ettevõtluse arengut, seda nii teeninduse ja puhkemajanduse sektoris kui ka muudes valdkondades. Läbi uute arengupõhimõtete ja maakasutuse ning ehitustingimuste seadmise saab üldplaneering aidata kaasa mitmekesise majanduskeskkonna loomisele. KSH aruandes käsitletakse üldplaneeringus kavandatava mõju majandustegevusele ja töökohtadele.

6.5.3 Sotsiaalne taristu ja ühistegevus

6.5.3.1 Haridus

Vallas asub neli põhikooli: Sõmeru Põhikool, Uhtna Põhikool, Lasila Põhikool ja Näpi kool. Näpi kool on mõeldud intellektipuudega õpilastele. Lisaks on olemas Veltsi lasteaed-alkkool, kus on võimalik omandada põhiharidust 1.–4. klassini. Veltsi lasteaed avati 1969. aastal ja kool 1992. aastal. Lasteaia tegutseb kaks rühma. Kool töötab liitklassidena. Lasila põhikooli juures töötab Lasila Põhikooli lasteaed. Peale Veltsi ja Lasila lasteaia tegutseb Rakvere vallas veel Sõmeru Lasteaed Pääsusilm. Sõmeru Lasteaed Pääsusilm on 9-rühmaline lasteaed, millest 6 rühma asuvad Rakvere vallas Sõmerul ning 3 rühma Uhtnas (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

Rakvere vallas on probleemiks lastehoiu ja lasteaiakohtade nappus. Liiga suurte rühmade tõttu on lasteaiatõpetajatel liiga suur töökoormus (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

Noortekeskused asuvad Sõmerul, Roodeväljal, Uhtnas, Ubbas, Vaekülas, Lasilas ja Arknas (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

6.5.3.2 Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Rakvere vallas asub neli sotsiaalhoolekande asutust. Nendeks on: Uhtna Hooldekodu, Ubja Päevakeskus, Sõmeru Päevakeskus ja Lasila Päevakeskus.

Eluruumi tagamise teenuse osutamiseks asuvad vallas sotsiaaleluruumid Kullaaru ja Ubja külas.

6.5.3.3 Kultuur ja sport

Rakvere vallas tegelevad kultuurilise tegevusega Sõmeru klubi ning küla- ja päevakeskused ning mittetulundusühingud. Sõmeru klubi põhitegevused on: huvitegevuse organiseerimine, kultuuri- ja vabaajaürituste ning näituste korraldamine, valla kultuuritegevuse koordineerimine ja ruumide rentimine. Rakvere vallas on mitmeid tegutsevaid mõisaid, mis asuvad Lasilas, Mädapeal, Kohalas, Arknal, Roodeväljal ja Karitsal ning igaühes toimub erinev tegevus – kool, ettevõtlus, aiandus, kogukondlik tegevus jmt (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

Rakvere vallas asub kolm raamatukogu – Sõmerul, Uhtnas ja Lepnal (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

Valla spordi ja terviseedendamise taristu on suuremates piirkondades mitmekesine. Sõmeru Põhikoolis on olemas jõusaal ja võimla. Lisaks on Sõmerul kõigile avalikult kasutatav võrkpalliplats, korvpalliplats, discgolfi rada ning tervise- ja suusarada. Uhtna Põhikooli juures on võimla, jõusaal ja suusarada, mis on avalikuks kasutamiseks. Ubja külakeskuses on jõusaal ning välikorv- ja võrkpalliväljakud ning rula- ja trikirattaplats. Lasila külas on noortekeskuses asuv avalikuks kasutamiseks jõusaal. Kooli kõrval on korv- ja võrkpalliväljak. Karitsa külas asub välivõrkpalliväljak (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

Mitmes kohas vajab taristu renoveerimist ja väljaarendamist. Näiteks vajab renoveerimist Sõmeru põhikooli staadion ning väljaarendamist Sõmeru ja Lasila suusarajad (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

Motospordiga tegeleb vallas MTÜ Rallirada, MTÜ Aluvere Ring ja MTÜ Punnvõrr (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

6.5.3.4 Korrakaitse ja päästeamet

Valda teenindab Politsei- ja Piirivalveameti Ida prefektuuri Rakvere politseijaoskond ning piirkonnakonstaabel (Rakvere valla arengukava 2019-2035, 2019).

6.5.3.5 Jäätmemajandus

Rakvere vallas ladestatakse jäätmeid MTÜ Lääne-Virumaa Jäätmekeskusesse, mis asub Vinni vallas Piira külas. Jäätmekeskus avati 2012. aastal. Jäätmekeskusesse saab üle anda ohtlike jäätmeid, sorteeritud ehitus- ja lammutusjäätmeid, suurjäätmeid, biojäätmeid ja sorteeritud olmejäätmeid (Rakvere valla jäätmekava 2015-2020, 2015; Sõmeru valla jäätmekava 2014-2020, 2013).

Endise Rakvere valla territooriumil osutab jäätmeveo teenust AS Ragn-Sells (kuni 30.04.2020) ja endise Sõmeru valla territooriumil osutab korraldatud jäätmeveo teenust MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus. Lääne-Viru Jäätmekeskuse poolt korraldatud jäätmeveoteenust osutab riigihanke

alusel OÜ Ekovir. Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud ainult olmejäätmed (Rakvere valla koduleht, 16.10.2019).

Kõiki teisi jäätmeliike, peale olmeprügi, võivad vedada kõik ettevõtted vastavalt tellimustele, kes omavad jäätmeluba.

Rakvere valla territooriumil asuvad avalikud segapakendikonteinerit, kuhu on võimalik viia klaas-, papp- ja plastpakendeid (Rakvere valla koduleht, 16.10.2019).

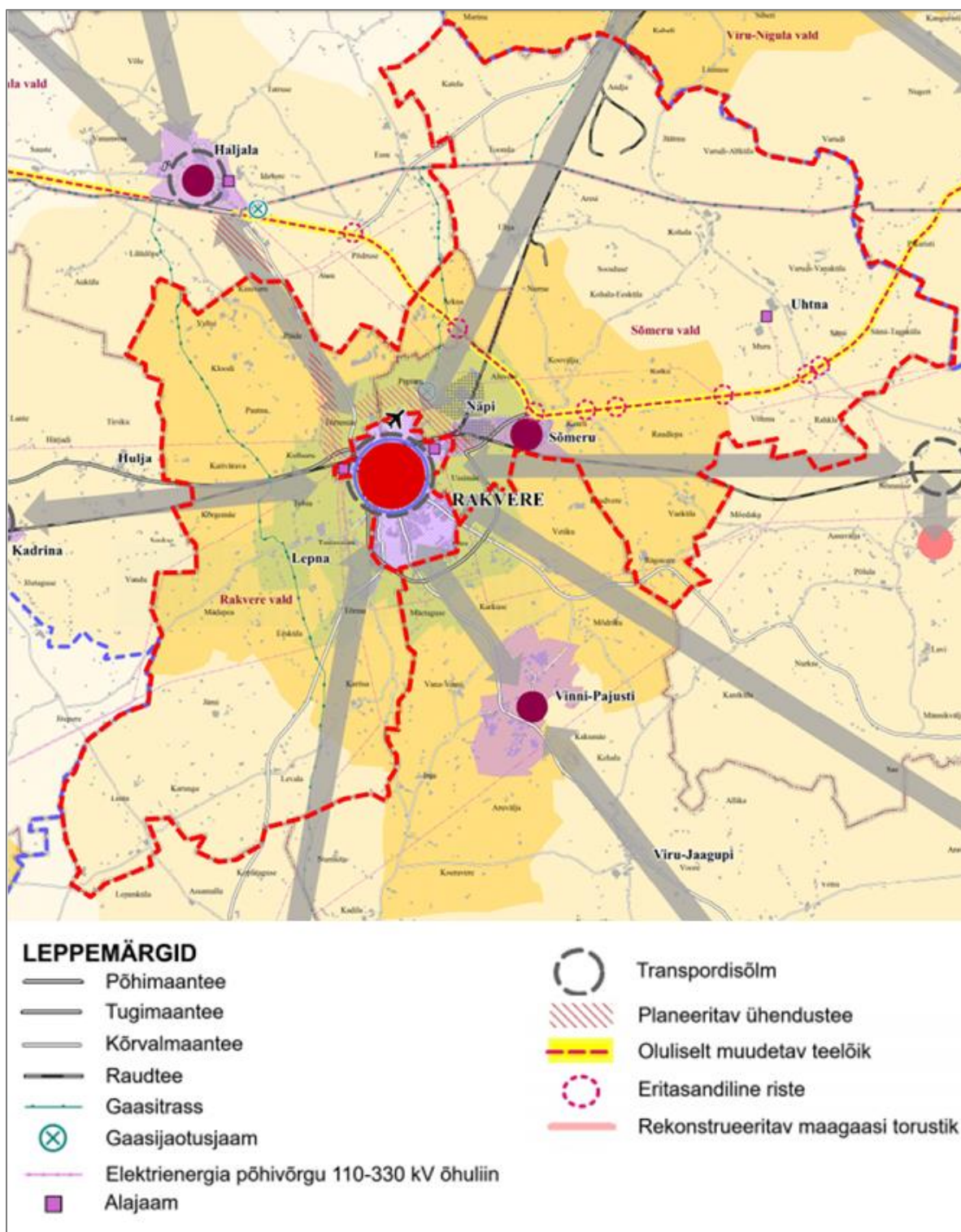
Keskkonna kompleksluba, mis sisaldab ka jäätmeluba, on välja antud Rakvere lihakombinaadile (Omaja: HKScan Estonia AS, loa nr: L.KKL.LV-39525) (KOTKAS, 02.01.2019).

6.6 Tehniline infrastruktuur

6.6.1 Elektrivõrk

Rakvere valla elektrienergia põhivõrgu 110-330 kV õhuliinid ja alajaamad on välja toodud Lääne-Viru maakonnaplaneeringu joonisel 1 „Toimepiirkonnad, ühendused ja taristu“ (joonis 18). Eraldi on Rakvere vallas olemasolevad õhuliinid väljatoodud tabelis 9.

Rakvere vallas asub üks 110 kV alajaam „Uhtna“ (tähis: A108).

Joonis 18. Rakvere valla infrastruktuuri taristu (Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, 2019).

Tabel 9. Rakvere vallas olemasolevad õhuliinid.

Liini tähis	Pinge (kV)	Liini tüüp	Nimetus
L060	110	õhuliin	Rakvere - Kadrina
L065	110	õhuliin	Väike-Maarja - Rakvere
L066	110	õhuliin	Rakvere - Rakvere-Põhja
L102	110	õhuliin	Rakvere - Tapa
L103	110	õhuliin	Püssi - Rakvere
L103A	110	õhuliin	Rakvere-Põhja haru
L103B	110	õhuliin	Uhtna haru
L115	110	õhuliin	Rakvere - Kunda
L206	220	õhuliin	Püssi - Kiisa
L360	330	õhuliin	Püssi - Rakvere
L506	330	õhuliin	Rakvere - Kiisa
L511	330	õhuliin	Aruküla - Balti

Elering AS-il on kavas rekonstrueerida 110 kV liin Püssi-Rakvere L103 olemasolevas liinikoridoris. Eeldatav ehitusperiood on aastatel 2025-2029. Juhul, kui 220 kV õhuliin Püssi-Kiisa L206 otsustatakse demonteerida, siis rekonstrueeritakse Püssi-Rakvere L103 õhuliin endise Püssi-Kiisa L206 liinikoridoris.

Elektriohutusest tulenevalt on piiratud tegutseda õhuliini kaitsevööndis. Kaitsevöönd on erinevaid elektripaigaldisi ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamiseks on kitsendatud selle ala kasutamismõimalusi, kusjuures kaitsevööndi ulatus sõltub elektripaigaldise pingest. Õhuliini kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mida piiravad mõlemal pool piki liini telge paiknevad mõttelised vertikaaltasandid, ning mille ulatus mõlemal pool liini telge on:

- 35 kV (kaasa arvatud) kuni 110 kV nimipingega liinide korral 25 meetrit;
- 220 kV kuni 330 kV nimipingega liinide korral 40 meetrit.

Maakaabelliini kaitsevöönd on piki kaablit kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

6.6.2 Gaasivõrk

Elering AS on edastanud info olemasolevate ja planeeritavate elektri- ja gaasitaristu objektide kohta Rakvere vallas. Tabelis 10 on välja toodud Elering AS-le kuuluvad gaasijaamad ja –sõlmed Rakvere vallas. Tabelis 11 on edastatud Rakvere vallas olemasoleva gaasitorustiku andmed ning tabelis 12 gaasivõrgu sidekaabelliinide andmed.

Tabel 10. Eling AS-le kuuluvad gaasijaamad ja –sõlmed Rakvere vallas.

Tähis	Nimetus
G048	Varudi liinikraanisõlm
G095	Kunda harukraanisõlm
G111	Rakvere gaasijaotusjaama kaitsekraan
G008	Rakvere gaasijaotusjaam
KJ18	Kunda1 katoodjaam

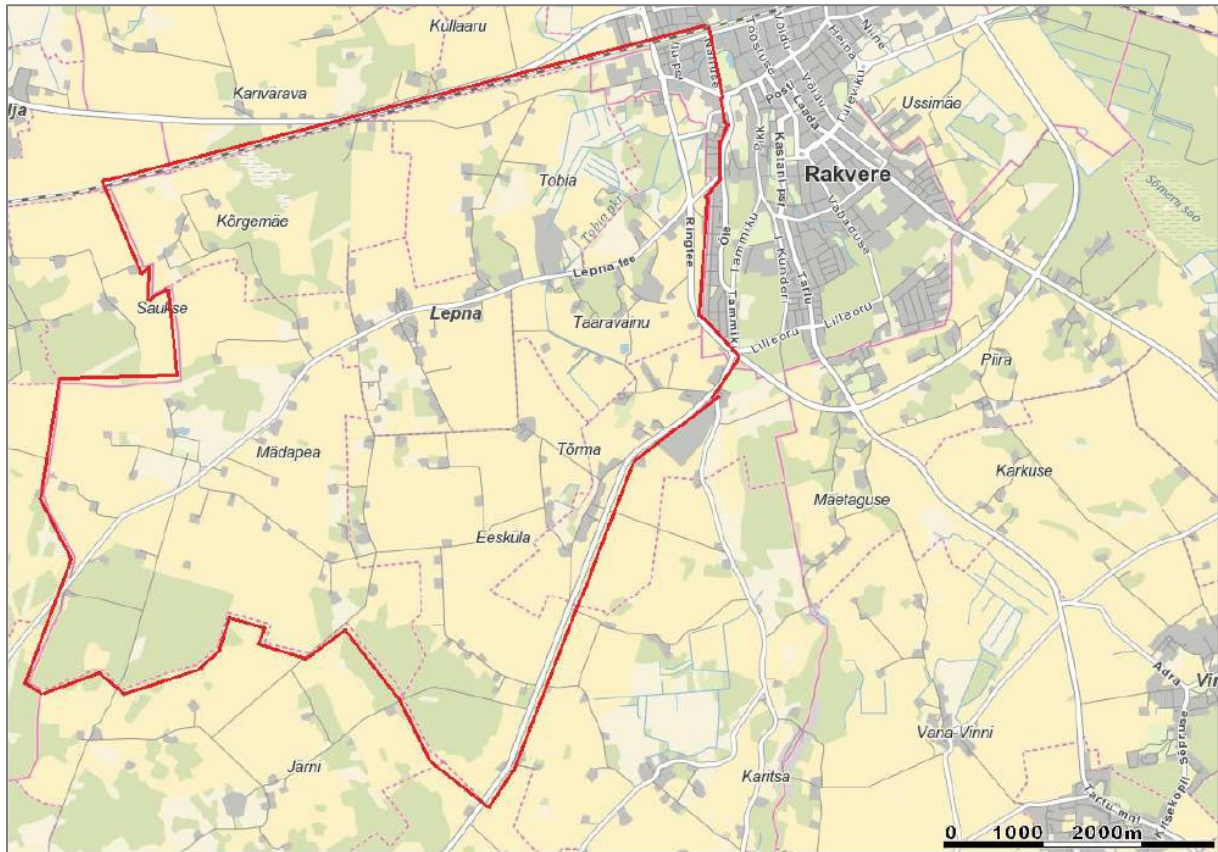
Tabel 11. Eling AS-i gaasitorustiku andmed Rakvere vallas.

Toruliini tähis	Toruliini nimetus	Torulõigu tähis	Torulõigu nimetus	Kategooria	DN
T7	Tartu - Rakvere D55	T380	T380 Pandivere LKS - Lihulõpe LKS	D	500
T4	Tallinn - Jõhvi D38 II DN500	T125	T125 Aseri LKS - Varudi LKS	D	500
T3	Tallinn - Jõhvi D38 I DN200	T215	T215 Aseri LKS - Varudi LKS	D	200
T3	Tallinn - Jõhvi D38 I DN200	T220	T220 Varudi LKS - Haljala LKS	D	200
T4	Tallinn - Jõhvi D38 II DN500	T130	T130 Varudi LKS - Haljala LKS	D	500
T4	Tallinn - Jõhvi D38 II DN500	T130H	T130H Kunda GJJ haru	D	300
T4	Tallinn - Jõhvi D38 II DN500	T135H	T135H Rakvere GJJ haru	D	350

Tabel 12. Eling AS-i sidekaabellinide andmed Rakvere vallas.

Tähis	Nimetus
SK128	SK128 Aseri HKS - Varudi LKS sidekaabel
SK130	SK130 Varudi LKS - Kunda HKS sidekaabel
SK131	SK131 Kunda HKS - Rakvere HKS sidekaabel
SK130H	SK130H Kunda HKS - Kunda GJJ haru sidekaabel
SK131H	SK131H Rakvere HKS - Rakvere GJJ haru sidekaabel
SK380	SK380 Väike-Maarja LKS - Lihulõpe LKS sidekaabel

Lisaks asub Rakvere valla territooriumil Adven Eesti AS-i gaasivõrgupiirkond ja võrk (joonis 19).

Joonis 19. Adven Eesti AS gaasivõrgu piirkond Rakvere vallas ja Rakvere linnas.

Ehitusseadustiku §76 (1) kohaselt on gaasipaigaldise kaitsevöönd seda ümbritsev maa-ala, kus kinnisasja kasutamist on piiratud gaasipaigaldise ohutuse ja kaitse tagamiseks. Kooskõlas Ehitusseadustiku §70 (2) ja (3) sätetega pole lubatud ülekandetorustiku kaitsevööndisse rajada ehitisi va. maagaasi ülekandevõrgu omaniku Elering AS-i poolt kooskõlastatud ehitised.

Gaasitorustiku kaitsevööndi ulatus mõlemal pool gaasitorustikku on:

- D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga <200 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 3 meetrit;
- D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga ≥200 mm ja <500 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 5 meetrit;
- D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga ≥500 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 10 meetrit.

Gaasitorustiku juurde kuuluva gaasipaigaldise (gaasijaotus-, gaasimõõte- ja gaasireguleerjaam) kaitsevööndi ulatus piirdeaiast, hoone seinast või nende puudumisel seadmest on D-kategooria gaasipaigaldise korral 10 meetrit.

Kuna gaasivõrgul on ka sidekaablid (shape failides lisatud) ja gaasivõrk on ühendatud katoodjaamadega läbi maakaabelliinide, siis on oluline arvestada ka maakaabelliini kaitsevööndit.

Maakaabelliini kaitsevöönd on piki kaablit kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

Vastavalt Eesti gaasivarustuse arengukavale on Lääne-Viru maakonnas (sh Rakvere vallas) plaanis aastatel 2023-2029 teostada ülekandetorustiku Tallinn – Jõhvi D38 I liin (DN 200, töö rõhk 38 bar, ehitusaasta 1953) asendamine suurema läbimõõduga (üle 500 mm) ja töö rõhuga (55 bar) torustikuga (vt joonis 18). Peale rekonstrueerimist saab ülekandetorustik Tallinn – Jõhvi D38 I liin (DN 200) terves ulatuses olema läbimõõduga üle 500 mm kaitsevööndi ulatusega 10 m mõlemale poole torustikust senise 5 m asemel (Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, 2019).

6.6.3 Ühisvee- ja kanalisatsioonivõrk

Rakvere vallas on ühisveevarustusteenusega kaetud järgmised asumid: Sõmeru, Näpi, Lepna, Uhtna alevikud ning Roodevälja, Ussimäe, Tõrremäe, Tõrma, Taaravainu, Veltsi, Vaeküla, Ubja, Arkna, Kohala, Lasila, Levala, Karitsa külad (Rakvere valla ühisveevärgi - ja kanalisatsiooni arengukava aastatel 2018-2030, 2018).

Rakvere vallas tegutseb kolm vee-ettevõtjat (Rakvere valla koduleht, 2019):

- AS Rakvere Vesi – Sõmeru, Näpi, Uhtna ja Lepna alevikus ja Roodevälja, Ussimäe, Ubja, Arkna, Veltsi, Tõrremäe, Tõrma ja Taaravainu külas;
- Rakvere vald – Karitsa, Levala ja Lasila külas;
- OÜ Kunda Vesi – Vaeküla ja Kohala külas.

Rakvere linna veevõrguga on ühendatud Sõmeru aleviku, Näpi aleviku, Roodevälja, Taaravainu, Tõrremäe, Tõrma ja Ussimäe ühisveevärk (Rakvere valla ühisveevärgi - ja kanalisatsiooni arengukava aastatel 2018-2030, 2018).

Rakvere vallas asub kaheksa reoveekogumisala (Rakvere valla ühisveevärgi - ja kanalisatsiooni arengukava aastatel 2018-2030, 2018):

- Rakvere reoveekogumisala (RKA0590247), millesse kuulub Rakvere linn (osaliselt), Sõmeru ja Näpi alevikud ning Aluvere, Papiaru, Roodevälja, Taaravainu, Tobia, Tõrma, Tõrremäe ja Ussimäe külad. Rakvere reoveekogumisala pindala on 1679 ha ja koormus 152 840 ie;
- Uhtna reoveekogumisala (RKA0590241, pindala 30 ha, koormus 311 ie);
- Lepna reoveekogumisala (RKA0590244, pindala 33 ha, koormus 475 ie);
- Veltsi reoveekogumisala (RKA0590246, pindala 27 ha, koormus 288 ie);
- Vaeküla reoveekogumisala (RKA0590238, pindala 11 ha, koormus 245 ie);
- Ubja reoveekogumisala (RKA0590575, pindala 22,7 ha, koormus 216 ie);
- Arkna reoveekogumisala (RKA0590245, pindala 12 ha, koormus 189 ie);
- Lasila reoveekogumisala (RKA0590243, pindala 9 ha, koormus 93 ie).

6.6.4 Soojavarustus

Rakvere vallas on kaugküttega varustatud Sõmeru, Uhtna ja Näpi alevikud ning Ussimäe küla. Sõmeru alevikus on kaugkütte teenuse pakkujad Adven Eesti AS, Näpi alevikus ja Ussimäe külas Rakvere Soojus AS ning Uhtna alevikus SW Energia OÜ (Rakvere valla kodulehekülg, 2019).

Sõmerus alevikus asub kaks katlamaja: Sõmeru aleviku katlamaja ning Sõmeru Põhikooli katlamaja. Mõlemad katlamajad töötavad maagaasil. Sõmeru Põhikooli katlamaja töötab alates 1989. aastast. Hoolimata pikaajalisest ekspluatatsioonist on katlamaja ja selle seaded rahuldavas seisundis. Sõmeru Põhikooli katlamaja toodab soojust Sõmeru Põhikoolile (Sõmeru valla Sõmeru aleviku kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava aastateks 2016-2026, 2015). Sõmeru aleviku katlamaja kaugküttevõrgust tarbivad soojust 17 kortermaja, 2 omavalitsuse hoonet ja 4 äriettevõtet. Kaugküttevõrgu üldpikkus on 2,2 km, sellest maa-alune eelisoleeritud torustik pikkusega 1,2 km ja õhus paiknev torustik pikkusega 0,3 km. Perspektiivis on Sõmerusse planeeritud rajada biokütusel töötav katlamaja asukohaga Tiigi tn 6 võimsusega 0,8 MW, mis ühendatakse Tiigi tn paikneva kaugküttevõrguga. Soojusmajanduse väljaarendamine toimub Sõmerus lähtudes Sõmeru aleviku kaugküttepiirkonna soojusmajanduse arengukavast 2016-2026 (2015) ja optimaalseimast lahendusest.

Alates 2013. aastast on Uhtnal kasutusel renoveeritud katlamaja. Katlamajas kasutatakse põhikütusena puiduhaket. Olemas on ka varukatel, mis kasutab kütusena põlevkiviõli. Uhtna soojustorud on rajatud 1970. – 1980. aastatel. Soojustorudest olulisi soojuskandja lekkeid ei ole. Kaugkütte soojust tarbis 2015. aastal Uhtna Põhikool, kooli sööklahoone, Uhtna hooldekodu ja Uhtna lasteaed (Sõmeru valla Uhtna aleviku kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava aastateks 2016-2026, 2015).

Näpi alevikus kasutatakse soojuse tootmiseks maagaasi. Kaugkütet tarbib kokku 7 tarbijat: 4 kolmekorruselist kortermaja, endine KEK kontorihoone, mis on kohandatud koolimajaks (Vaeküla kool), katlamaja olmekorpus ja tootmishoone. Soojustorustiku üldpikkus on 550 meetrit (Sõmeru valla Näpi aleviku kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava aastateks 2016-2026, 2015).

6.6.5 Transpordivõrgustik

2019. aastal kinnitati Rakvere valla teede arengukava 2019-2035. Arengukavaga kavandatakse valla sõiduteede, kergliiklusteete, kõnniteede, parklate ja tänavavalgustuse ehitust, renoveerimist ning teehoidu perioodil 2019-2035.

Vallas paiknevad teed jagunevad riigiteedeks, vallateedeks, erateedeks ja metsateedeks. Rakvere vallas on 2018. aasta seisuga kohalike teede nimekirja kantud 257,3 km avalikult kasutatavaid teid, millest 76,0 km mustakattega teid ja 181,3 km on kruusateid. Teede koosseisu kuulub 8 silda ja 102 truupi. Lisaks kuulub vallale 13 parklat, mis on enamuses mustakattega (Rakvere valla teede arengukava 2019-2035, 2019).

Rakvere valda läbivad kaks põhimaanteed: Tallinn – Narva maantee (põhimaantee nr 1 E20) ja Pärnu – Rakvere – Sõmeru maantee (põhimaantee nr 5). Tugimaanteedest läbivad Rakvere valda:

Põdruse – Kunda – Pada (tee nr 20), Rakvere – Väike-Maarja – Vägeva (tee nr 22) ja Rakvere – Haljala (tee nr 23) tugimaantee (Teeregister, 2019).

Tallinn – Narva põhimaantee kuulub üle-euroopalisel transpordivõrgustiku maanteedel üldvõrku. Lääne-Viru maakonnaplaneeringus on Rakvere valda jääv põhimaantee nr 1 kajastatud oluliselt muudetava teelõiguna (vt joonis 17) (Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, 2019).

Vallas on 52% kohalike teede pinnakatete seisukord rahuldav. Väga heas ja heas seisukorras on vastavalt 5% ja 17% teedest. Seega talutavas seisukorras on ca 74% teid. Halvas seisukorras on 23% ja väga halvas on 4% valla teedest (Rakvere valla teede arengukava 2019-2035, 2019).

Vallale kuuluvate kergliiklusteede kogupikkus on 18,1 km ja kõnniteede mahuks 1,46 km. Kõnniteed asuvad peamiselt Sõmeru ja Näpi alevikus. Valdavalt on kergliiklusteed ja kõnniteed kas väga heas või heas seisukorras (Rakvere valla teede arengukava 2019-2035, 2019).

Rakvere vallas on tänavavalgustusega kaetud eelkõige tiheasustusega alad. Hajaasustusega piirkondades paiknevad üksikud liinid (Rakvere valla teede arengukava 2019-2035, 2019).

Liiklusohhtlikud kohad Rakvere vallas (Rakvere valla teede arengukava 2019-2035, 2019):

- Sõmeru ristmik, kus ristuvad põhimaantee nr 1 ja põhimaantee nr 5;
- Tallinn-Narva maanteel Arkna küla vaheline lõik ning Arkna külast sisse- ja väljasõit, mis ristub Tallinn-Narva maantee ja Arkna-Rakvere tee (kõrvalmaantee nr 17164) ristmikule.

Sõmeru ristmiku ohutumaks muutmiseks on koostöös Maanteeametiga koostatud eskiisprojekt. Maanteeametil on 2020. aastal plaanis Arkna – Rakvere maanteel katte uuendustööd, mille raames ja koostöös Maanteeametiga on vallal plaanis tagada turvaline juurdepääs Arkna külla, võttes kasutusele vana Tallinn – Narva maantee lõigu, mis kulgeb Arkna – Rakvere maanteele (Rakvere valla teede arengukava 2019-2035, 2019).

Valda läbivad Tallinn – Narva ja Rakvere – Kunda raudtee. Vallale lähimad sadamad asuvad Kundas ca 24 km ja Tallinnas ca 98 km kaugusel (Rakvere valla arengukava, 2019).

Koostatava üldplaneeringu raames määratletakse tehnilise taristu arengusuundumused. Üldplaneeringu ja KSH koostamise käigus analüüsitakse Rakvere valla tehnilise taristu seisukorda, sidusust, paiknemist ning ka seda, millised mõjud kaasnevad tehnilise taristu arendamisega nii looduskeskkonnale kui asustuse üldisele vajadusele. Eraldi pööratakse tähelepanu transpordivõrgustiku paiknemisele ja kergliiklusteede arendamisele. Vajalik on jalgratta- ja jalgteede võrgustiku väljaarendamine tihedamalt asustatus külakeskustes ja suuremate teede ääres. Taristu väljaarendamisel lähtutakse elanikkonna vajadustest ning asustuste paiknemisest. Lisaks analüüsitakse KSH-s üldplaneeringuga planeeritud raudteeülekäigukohtade ohutust.

6.7 Riigikaitseline tegevus

Rakvere vallas Roodevälja külas asub Viru maleva perspektiivne tagalakeskus. Ehitise piiranguvööndi ulatus on kuni 300 meetrit kinnisasja välispiirist. Lääne-Viru maakonnaplaneeringus 2030+ on märgitud, et riigikaitseliste ehitiste piiranguvööndite ulatust täpsustatakse üldplaneeringute koostamisel.

Metsaseaduse § 36 alusel võivad Kaitsevägi ja Kaitseliit kasutada riigimetsa riigikaitselise väljaõppe korraldamiseks.

Riigikaitselise otstarbega maa-alade ja ehitiste vajaduse planeerimine selgub üldplaneeringu koostamise käigus koostöös Kaitseministeeriumi ning Politsei- ja Piirivalveametiga. Juhul, kui üldplaneeringus nähakse ette riigikaitselikud maa-alad ja ehitised, siis arvestatakse üldplaneeringu käigus maakasutuse planeerimisel nii ehitiste kui ka nende piiranguvööndist tulenevate kitsendustega ning mõjude hindamisel riigikaitselisest tegevusest tulenevate keskkonnamõjudega ulatuses, mis on üldplaneeringu kontekstis asjakohane. Üldplaneeringus täpsustatakse vajadusel riigikaitseliste ehitiste piiranguvööndite ulatust ning piirangu tingimusi.

6.8 Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted

Maa-ameti kaardirakenduse „Ohtlikud ettevõtted ja vesivarustus“ andmetel (seisuga 15.10.2019) asub Rakvere vallas kuus ohtlikku ettevõtet:

- Alexela Energia AS (ohu kategooria: ohtlik, ohuala raadius 427 m);
- Kunda Nordic Tsement AS (ohu kategooria: A- kategooria suurõnnetuse ohuga, ohuala raadius 638 m);
- Voglers Eesti OÜ (ohu kategooria: ohtlik, ohuala raadius 171 m);
- T.R Tamme Auto OÜ (ohu kategooria: B-kategooria suurõnnetuse ohuga, ohuala raadius 132 m);
- Roodevälja Terminaal OÜ (ohu kategooria: ohtlik, ohuala raadius 56 m);
- HKScan Estonia AS (ohu kategooria: ohtlik, ohuala raadius 2400 m).

Ohtlike ja suurõnnetuste ohuga ettevõtete planeerimisel, laiendamisel või tootmise suurendamisel on oluline säilitada ohutuse tagamiseks vajalik vahemaa käitise ning elamurajoonide, ühiskondlikus kasutuses olevate hoonete ja alade, puhkealade ning võimaluse korral peamiste transpordiliinide vahel. Samuti peab selliste ettevõtete kavandamine toimuma koostöös Päästametiga.

Juhul, kui üldplaneeringus nähakse ette keskkonnaohtlikud või suurõnnetuse ohuga ettevõtted asukohad, hinnatakse KSH aruandes sellega seotud riske, valides neile sobivaim asukoht

õnnetusjuhtumi tagajärgede ennetamise vajadusest lähtudes ning tuuakse välja, milliseid meetmeid on vaja kavandada õnnetuste ennetamiseks–tagajärgede leevendamiseks.

6.9 Ajaloolis–kultuuriline keskkond

Kultuurimälestised

Kultuurimälestiste riikliku registri andmetel (seisuga 17.10.2019) asub Rakvere valla haldusterritooriumil 6 ajaloomälestist, 171 arheoloogiamälestist, 73 ehitismälestist, 8 kunstimälestist ja 6 XX sajandi kultuuriväärtuslikku objekti. Eriti rohkelt on kultuurimälestisi valla põhjaosas (Maa-amet, 2019).

Sõmeru valla üldplaneeringuga on tehtud ettepanek võtta Kreutzwaldiga seotud kaks kivi Kaarli külas riikliku muinsuskaitse alla.

Üldplaneeringus vaadatakse üle olemasolevad kultuurimälestiste objektid ning alad ning nende üldised ehitus- ja kasutamistingimused. Vajadusel tehakse ettepanekud uute kultuuripärandi objektide määramiseks.

Kohalikul tasandil kaitstavad ajaloolis-kultuuriliselt väärtuslikud objektid

EELIS andmetel (seisuga 19.09.2019) asub Rakvere vallas 271 kaardistatud pärandkultuuriobjekti. Nende hulka kuuluvad nii kohaliku tööstuse, kogukonna ajaloo ning kultuurmaastiku kujunemisega seotud objektid.

Pärandkultuur on eelmiste põlvkondade tegutsemise jäljed maastikul. See on osa meie kultuurist, tükike meie rahvuslikust pärandist. Pärandkultuuriobjektid on seotud asustuse kujunemislooga, maa ja rahva ning kogukonna ajalooga, traditsioonilise elulaadiga, metsamajanduse ajalooga ning kohaliku tööstusega.

Pärandkultuuriobjektid ei ole seaduse ega muu õigusaktiga kaitstud ning selleks, et pärandkultuuriobjektid raietööde tõttu, teadmatusel või niisama hooletusest ei hävineks, on oluline nende kaardistamine ning inimeste teadlikkuse tõstmine. Pärandkultuuriobjektide andmete kogumisega tegeleb Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK), et unustuste hõlma vajunud kultuurimärgid uuesti tähelepanu alla tuua. Andmed on koondatud Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS, 2019).

Kui üldplaneeringu koostamise protsessis otsustatakse, et pärandkultuuriobjektide või nendest teatud osa käsitlemine üldplaneeringu mahus on otstarbekas ja vajalik, siis kantakse nende asukohad väärtuste ja piirangute joonisele ning hinnatakse nende säilimist tagavaid meetmeid.

Miljööväärtuslikud alad

Miljööväärtuslikud alad on alad (või objektid), mida on kohalikke olusid arvestades oluline esile tuua ja kaitsta, kuna tegemist on ruumielementide või nende kooslustega, mis loovad tervikliku, harmoonilise üldpildi või on ajaloolis-kultuurilise väärtusega. Sellest tulenevalt on oluline nende säilimiseks ja

kaitsmiseks sätestada ka tingimused nii nende alade/objektide kasutamisel, nendel tegutsemisel kui ka kontaktvööndis (mõjualas) tegutsemiseks. Miljööväärtuslikud alad määratakse üldplaneeringutes.

Rakvere valla üldplaneeringus (kehtestatud 2010) on määratletud vaid üks miljööväärtuslik hoonestusala - Mädapea mõisasüdamik. Üldplaneeringu järgi tuleb antud alal säilitada ja korrastada ajaloolised hooned, lähiümbrus ning alale avanevad vaatekoridorid.

Rakvere valla üldplaneeringus on Ringtee nr 5 ja Vahtra puistee vaheline ala määratud Rakvere linna miljöõala puhvertsooniks. Nimetatud ala arendamisel ei tohi seada ohtu Rakvere linna miljöõala väärtusi, hoonestusmahud ei tohi domineerida miljöõala mahtude üle, tänavavõrgu ja haljastuse detailsemal planeerimisel tuleb arvestada linna miljöõala vaadeldavusega. Ala detailsemal planeerimisel tuleb kavandada valla ja linna piirile alade eraldamiseks kõrghaljastus.

Sõmeru valla üldplaneeringuga (kehtestatud 2006) on seatud järgmised tingimused miljööväärtuslikule alale:

- ajaloolise planeeringu säilitamine;
- ajaloolooliste hoonete välisfassaadide säilitamine;
- uute hoonete ehitamisel jälgida asukohast ja miljööst tulenevat stiili- ja kujundusnõudeid;
- materjalidena kasutada analoogseid ajaloolisi materjale mitte imitatsioone;
- uute hoonete ehitamisel miljööväärtuslikku piirkonda esitada kooskõlastamiseks vallavalitsusele eskiislahendused;
- ajaloolise kõrghaljastuse, sh alleede säilitamine (v.a juhul kui see on ohtlik), uue haljastuse kujundamisel arvestada ajastule iseloomulikke kujundusprintsipe ja taimeliike.

Kultuuriministeeriumi ja Muinsuskaitseameti poolt algatatud Eesti 20. sajandi arhitektuuri kaitsmise ja väärtustamise projekti raames on valmistatud iga maakonna kohta 20. sajandi arhitektuuri inventeerimise dokumentatsioonid, kus tuuakse välja miljööväärtuslikud alad ja objektid, mis vajavad omavalitsuse kaitset. Lääne-Virumaa 20. sajandi arhitektuuripärandi inventeerimise töös (2010) on nimetatud neli Rakvere valla territooriumil asuvat objekti, mida soovitatakse arvele võtta. Nendeks on (Kalm, 2010):

- Tõrma Karusloomakasvanduse haldushoone (katastriüksuse number: 66204:002:0198);
- Rakvere KEK-i haldushoone (katastriüksuse number: 77003:001:1620);
- Eesti Põllumajandustehnika haldushoone (Sõmeru alevik, puistee 2);
- Ridaelamu Jõe tänaval Sõmeru alevikus.

Tulenevalt üldplaneeringu lähteülesandest kaalutakse üldplaneeringu koostamise käigus miljööväärtuslike alade määramise vajadust ning seega ka kaitse-, kasutus- ja arenduspõhimõtete seadmise otstarbekust. KSH raames hinnatakse sellisel juhul

üldplaneeringuga kavandatud miljööväärtuslike alade ja neil ning nende mõjualas kavandatud maakasutuse ja selle tingimuste mõju miljööväärtuslike alade säilimisele ja väärtustamisele.

6.10 Kliima

Tulenevalt sellest, et Eesti külgneb üheltpoolt merega ja teiselt poolt mandriga eristatakse Eesti territooriumil läänemerealist kliimavaldkonda ja mandrilist Sise-Eesti kliimavaldkonda. Lääne poolt sisemaapoole liikudes kliima mandrilisus kasvab. Geograafilise asendi tõttu kõigub aastajaliselt päikesekiirgus ja õhutemperatuur tunduvalt. Eesti kliimale on iseloomilik pehme, aga püsiva lumekattega pikk talv. Mere erisoojusmahtuvuse tõttu on temperatuuri kõikumised leevendatud ning aastaringi kõige soojem ja kõige külmem aeg nihkunud ajaliselt hilisemaks (Eesti Entsüklopeedia, 2019).

Üldplaneeringu ja KSH üheks ülesandeks on arvestada kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega. Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 (vastu võetud 2017) esitab peamised muudatused, mida võib Eestis järgmise 21. sajandi jooksul oodata:

- temperatuuritõus, mis on Eestis 20. sajandi teises pooles olnud kiirem kui maailmas keskmiselt, sellest tulenevad jää- ja lumikatte vähenemine; kuuma- ja põuaperioodid; muutused taimekasvus; võõrliikide, sh uute taimekahjurite ja haigustekitajate levik, külmumata ja liigniiske metsamaa, mis piirab raievõimalusi, sesoonsete energiatarbimistippude muutused; elanike terviseprobleemide sagenemine jms;
- sademete hulga suurenemine eriti talveperioodil ja sellest tulenevad üleujutused, kuivenduskraavide ja -süsteemide ning paisude hoolduse mahu suurenemine, jõgede kaldaerosiooni ja sellest tuleneva kaldakindlustamise mahu suurenemine, surve elamute/rajatiste ümberpaigutamiseks, kaevandusvete pumpamismahu suurenemine jms;
- merepinna tõus ja sellest tulenev kaldaerosioon, oht kaldarajatistele, surve ehitiste ümberpaigutamiseks jms;
- tormide sagenemine ning sellest tulenevad nõuded taristu ja ehitiste vastupidavusele ja tormitagajärgede likvideerimise võimele.

Üldplaneeringu väljatöötamisel arvestatakse haldusterritooriumil esineda võivate kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega (veetaseme tõusust ja sademete rohkusest tingitud üleujutuste võimendumine, tormide tugevnemine ja sagenemine, ranna- ja kaldaerosiooni kiirenemine, maalihete esinemine ning linnaliste asumite soojussaarte efekt) ning pakutakse välja riskide maandamisvõimalused. KSH-s hinnatakse, kuidas üldplaneeringu lahendus aitab kaasa kliimamuutustega kaasnevate mõjude kohanemisega ja maandamisega.

7. Rakvere valla üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel lähtutakse Rakvere valla üldplaneeringus käsitletavatest valdkondadest ja nende üldistusastmetest ning eelkõige hinnatakse nende valdkondadega seonduvaid mõjusid, mis lahendatakse ära üldplaneeringu koostamise käigus või mille osas tehakse üldplaneeringus ettepanekud (alade ja tingimuste määratlemine või täpsustamine, nt rohevõrgustiku alade ja väärtuslike maastike piiride ja kasutamistingimuste täpsustamine, maakasutuse ja selle tingimuste seadmine jne). KSH olulisimaks eesmärgiks on planeeringu koostamisel leida sellised lahendused, mille puhul oleks võimalik vältida või maksimaalselt vähendada ebasoodsat mõju inimese tervisele, elu- ja looduskeskkonnale.

Üldplaneeringu ja KSH käigus kujundatakse alternatiivsed planeeringulahendused ning nende seast valitakse sobivaim lahendus. Alternatiivide täpne sisu selgub edasise protsessi käigus.

KSH koostamisel lähtutakse planeeringu täpsusastmest ning valla geograafilisest paiknemisest ja muudest faktoritest tulenevatest eripäradest (näiteks sellest, et Rakvere vallas on põhjavesi nõrgalt kaitstud või kaitsemata, teede võrgustiku paiknemine, asustusstruktuur jne).

KSH käigus hinnatakse üldplaneeringu elluviimise ehk ruumilise arengu põhimõtete ja üldiste arengusuundade määratlemisest, maakasutuse ja ehitustingimuste seadmisest ja täpsustamisest tulenevat mõju looduskeskkonnale, sotsiaalsele ja kultuurilisele keskkonnale. KSH-s käsitletakse üldplaneeringu seoseid teiste asjakohaste strateegiliste dokumentidega ja vastavust nendes püstitatud eesmärkidele. Üldplaneeringu lähteseisukohtades on toodud üldisemad tingimused (visioon), millega peab üldplaneeringu koostamisel arvestama ja millest lähtutakse ka KSH aruande koostamisel.

Hindamise käigus täpsustatakse võimaliku mõju iseloom ja ulatus olulisemate, üldplaneeringu eesmärkidega seonduvate keskkonnakomponentide lõikes. Planeeringulahenduse väljatöötamine ja KSH on omavahel tihedalt seotud ning paralleelselt kulgevad protsessid. KSH käigus hinnatakse üldplaneeringu lahendustest tulenevat keskkonnamõju järgmistes valdkondades:

- looduskeskkonnale, sh pinna- ja põhjaveele, maastikule, väärtuslikele põllumaastikele, väärtuslikele maastikele, rohelinele võrgustikule, bioloogilisele mitmekesisusele, loodusväärtuslikele aladele, kaitsealustele aladele ja -objektidele (sh Natura 2000 võrgustiku aladele);
- sotsiaalsele keskkonnale, sh maakasutusele (elamuarendus, ettevõtluskeskkond, põllumajanduslik tootmine, teenuste ja töökohtade kättesaadavus jm), elanikkonna heaolule ja tervisele (sh müra, õhusaaste, turvalisus, ohutus);
- ajaloolis-kultuurilistele väärtustele (kultuurimälestised, miljööväärtuslikud alad).

Üldplaneeringu ja KSH koostamise protsessi käigus võib lisanduda mõjusid, mida põhjendatud vajaduse korral töö käigus hinnatakse.

Mõjude hindamine lähtub strateegilisest lähenemisest, et omavalitsuse territooriumil asuvad arendatavad alad, kaitsealad, rohevõrgustik, väärtuslikud maastikud peavad jääma harmooniliselt koos eksisteerima. Mõju hinnatakse seisukohast, et üldplaneering peab minimeerima võimalused arenduseks, mis tekitavad või mille juures ilmneb vahetu ja oluline negatiivne mõju looduskeskkonnale, mida ei ole võimalik leevendada. KSH-s pööratakse tähelepanu sellele, et pikaajalise ruumilise arengu kavandamine arvestaks tasakaalustatult sotsiaalse, kultuurilise ja looduskeskkonnaga.

Mõjusid hinnatakse mõlemas suunas ehk nii üldplaneeringuga kavandatu mõju keskkonnale kui ka keskkonnast tulenevat mõju üldplaneeringu elluviimisele.

KSH aruandes kirjeldatakse otsese ja kaudse, negatiivse ja positiivse mõju iseloomu, suurust, ulatust, esinemise tõenäosust ja kestust. Hindamise tulemusena tehakse ettepanekud negatiivse mõju vältimiseks ja/või leevendavate meetmete kasutamiseks kavandatava tegevuse elluviimisel. Hindamisel arvestatakse väljastpoolt planeeringuala tulenevate oluliste mõjudega ning mõjude kumuleerumisega.

Hindamisel kasutatakse üldtunnustatud metoodikaid, valides ning täpsustades töö käigus sobivaimad hindamismeetodeid vastavalt vajadusele. Kindlasti kasutatakse kvalitatiivseid hindamismeetodeid (ekspertarvamused, konsultatsioonid jms), vajadusel kasutatakse ka hindamismaatrikseid. Tulenevalt üldplaneeringu kui strateegilise arengudokumendi täpsusastmest, teostatakse ainult vajadusel objektipõhine hindamine. Spetsiifilisi välitöid ja inventuure KSH käigus ei kavandata – KSH ja üldplaneeringu koostamise käigus viiakse läbi tööseminare nii kohaliku omavalitsuse kui teiste asjaosalistega ning kasutatakse olemasolevaid andmebaase (Maa-ameti geoportaal, EELIS, alal eelnevalt teostatud uuringud jne), planeeringuid, riiklikke ja maakondlikke strateegilisi arengudokumente ja muid allikaid. Töö teostamisel tehakse koostööd vallavalitsuse ametnike, kohalike elanike, planeerimisdokumendi koostajate ja keskkonnaekspertide vahel. Töö koostamisel võetakse arvesse asjaomaste asutuste, isikute ja avalikkuse ettepanekud ning tuuakse välja nendega arvestamise või mitteamvestamise põhjendused.

Piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus

Riigipiiriülest keskkonnamõju ette näha ei ole.

Võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Rakvere valla üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada Natura 2000 alade ja nende kaitse-eesmärkidega. Rakvere vallas on viis loodusala (joonis 14). Euroopa Komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku linnu- ja loodusalade nimekiri kinnitati Vabariigi Valitsuse korraldusega 05.08.2004 nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (RTL 2004, 111, 1758).

Eeldatavalt ei kaasne üldplaneeringuga olulist mõju Natura 2000 alade väärtustele, vajadusel tuleb välja töötada selline planeeringulahendus, mis arvestab Natura 2000 alade kaitse-eesmärke. Rakvere valla üldplaneeringu KSH raames hinnatakse võimalikku mõju Natura 2000 võrgustiku aladele esmalt läbi eelhindamise protsessi. Kui ilmneb, et üldplaneeringuga kavandatakse Natura 2000 võrgustiku

ala(de) kaitse-eesmärkidele ebasoodsat keskkonnamõju avaldavat tegevust ja tegevuse üksikasjad on teada, viiakse läbi ka asjakohane hindamine.

8.KSH avalikustamise ajakava

KSH läbiviimine ja aeg on seotud üldplaneeringu koostamise protsessiga. Nõuded keskkonnamõju hindamise aruande sisule ja muudele tingimustele tulenevad keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest ning menetlusnõuded planeerimisseadusest.

Üldplaneeringu ja KSH menetlemine toimub üheaegselt, mis võimaldab arvestada võimalikult suures ulatuses üldplaneeringu elluviimisega kaasnevaid keskkonnamõjusid. Planeeringu põhilahenduse kujundamine, lahenduse koostamine ja avalikustamine toimub paralleelselt ja integreeritult KSH väljatöötamise kavatsuse ja KSH aruande koostamisega, mistõttu on kogu menetlusse üheaegselt kaasatud nii planeeringu kui KSH eksperdid (töörühm). Tabelis 13 on kirjas Rakvere valla üldplaneeringu ja KSH protsessi orienteeruv ajagraafik.

Tabel 13. Rakvere valla üldplaneeringu ja KSH protsessi orienteeruv ajagraafik.

Üldplaneeringu ja KSH etapp	Toimumise aeg/täitmine
ÜP ja KSH algatamine Rakvere Vallavolikogu otsusega nr 59	17. oktoober 2018
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamine	september – november 2019
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse kohta ettepanekute küsimine (koos avalikustamise teatega) ja täiendamine lähtuvalt ettepanekutest	detsember 2019 – jaanuar 2020
ÜP põhilahenduse ja KSH aruande eelnõu koostamine	veebruar – september 2020
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek	oktoober 2020
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik arutelu	november 2020
ÜP ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamine ja arvamuse avaldamine asjaomaste asutuste ja isikute poolt, ÜP ja KSH aruande täiendamine	detsember 2020 – veebruar 2021
ÜP ja KSH aruande eelnõu esitamine vastuvõtmiseks Rakvere Vallavolikogule (eeldatav vastuvõtmine)	märts 2021
ÜP avalik väljapanek	aprill 2021
ÜP avalik arutelu	mai 2021
ÜP esitamine rahandusministrile heakskiitmiseks (eeldatav heakskiit)	juuni – juuli 2021
Kehtestamine Rakvere Vallavolikogu poolt	september 2021

9. Kasutatud allikad

Õigusaktid:

1. Ehitusseadustik¹, vastu võetud 11.02.2015.
2. Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi Valitsuse korraldus 05.08.2004 nr 615-k.
3. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, vastu võetud 22.02.2005.
4. Looduskaitse seadus, vastu võetud 21.04.2004.
5. Maapõueseadus, vastu võetud 27.10.2016.
6. Metsaseadus¹, vastu võetud 07.06.2006.
7. Pahnimäe maastikukaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri. Rakvere Vallavolikogu 30.08.2017 määrus nr 8.
8. Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal¹. Vabariigi Valitsuse 06.12.2019 määrus nr 100.
9. Planeerimisseadus, vastu võetud 28.01.2015.
10. Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused. Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määrus nr 133.
11. Põhjaveekogumite nimekiri ja nende eristamise kord, seisundiklassid ja nende määramise kord, seisundiklassidele vastavad keemilise seisundi määramiseks kasutatavate kvaliteedinäitajate väärtused ja koguselise seisundi määramiseks kasutatavate näitajate tingimused, põhjaveet ohustavate saasteainete nimekiri, nende sisalduse läviväärtused põhjaveekogumite kaupa ja kvaliteedi piirväärtused põhjavees ning taustataseme määramise põhimõtted. Vastu võetud 01.10.2019 nr 48. Keskkonnaministri 01.10.2019 määrus nr 48.
12. Rakvere valla ja Sõmeru valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine” muutmine. Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määrus nr 170. RT I, 04.01.2017, 12.
13. Veeseadus¹, vastu võetud 30.01.2019. Redaktsiooni jõustumise kuupäev 01.10.2019.

Muud allikad:

1. Andresson, M., Truuma, I., Ojamäe, K., 2018. Eesti pinnaveekogumite seisundi 2017. a ajakohastatud vahehindangu kohta: Seletuskirja lisatabel. Keskkonnaagentuur ja Keskkonnaministeeriumi veeosakond.
2. Arold, I. 2005. Eesti maastikud. Tartu Ülikool Geograafia Instituut.
3. AS Infragate Eesti, 2012. Sõmeru valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2012-2024.

4. AS Infragate Eesti, 2016. Sõmeru valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2016-2028. Kinnitatud 26.05.2016 Sõmeru Vallavolikogu määrusega nr 54
5. AS Maves, 2004. Pandivere põhjavee alamvesikonna veemajanduskava.
6. AS Maves, Eesti TA Geoloogia Instituut, Järva maavalitsuse keskkonna osakond, Lääne-Virumaa looduskaitsetalitus ja Kesk-Suomen vesi- ja ympäristöpiiri. 1993. Pandivere riiklik veekaitseala.
7. EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur. Andmed seisuga 19.09.2019.
8. Eesti Entsüklopeedia (veebiversioon). Eesti Kliima.
http://entsyklopeedia.ee/artikkel/eesti_kliima (viimati vaadatud 17.12.2019)
9. Eesti Geoloogiakeskus, 2004. Esialgne Eesti radooniriski levilate kaart, M 1: 500 000. ISBN 9985-815-49-1.
10. Eesti Geoloogiakeskus, 2006. Eesti geoloogiline baaskaart: 6434 Rakvere seletuskiri.
11. Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ, 2017. Nitraaditundliku ala põhjaveeseire 2016 (lõpparuanne). Töö tellija: Keskkonnaagentuur.
12. Kalm, 2010. Lääne-Virumaa XX sajandi ehituspärand. Tellija: Muinsuskaitseamet.
13. Keskkonnaministeerium, 2018. Põllumajandus ja veekaitse.
<https://www.envir.ee/et/nitraaditundlik-ala> (viimati vaadatud 30.09.2019).
14. Keskkonnaministeerium, 2019. Radoon.
<https://www.envir.ee/et/radoon> (viimati vaadatud 23.09.2019).
15. Keskkonnaregister, 2019.
<http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main#HTTPpm6yrPpcjnAGD0upF19FewV6t3oDbX> (viimati vaadatud 23.10.2019).
16. Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030, 2017. Keskkonnaministeerium.
17. Kobras AS, 2015. Selja jõe valgala reostuskoormuse uuring.
18. Kobras AS, 2016. Lääne-Viru maakonnaplaneeringu 2030+ keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne.
19. KOTKAS - Keskkonnaotsuste infosüsteem, 2019.
<https://kotkas.envir.ee/> (viimati vaadatud 02.01.2020).
20. Kultuurimälestiste riiklik register, 2019.
<https://register.muinas.ee/public.php> (viimati vaadatud 22.10.2019).
21. Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030+ ja tegevuskava. Vastu võetud 29.03.2019 Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu otsusega nr 7.
22. Lääne-Viru maakonna põhjaveevarude kinnitamine. Keskkonnaministeeriumi 06.04.2006 käskkiri nr 408.
23. Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+. Kehtestatud 27.02.2019 Riigihalduse ministri käskkirjaga nr 1.1-4/30.
24. Maa-ameti Geoportaali kaardirakendused, 2019.

- <http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGIS> (viimati vaadatud 22.10.2019).
25. Maves OÜ, 2019. Pandivere põhjavee alamvesikond.
<http://www.maves.ee/pandivere-pohjavee-alamvesikond/> (viimati vaadatud 30.09.2019).
26. OÜ Eesti Geoloogiakeskus, 2017. Eesti riikliku keskkonnaseire põhjaveekogumite seire 2016. a aastaaruanne.
27. OÜ Hartal Projekt, 2014^a. Põhjaveekogumite seisundi hindamine I etapp. Tellija: Keskkonnaministeerium.
28. OÜ Hartal Projekt, 2014^b. Põhjaveekogumite seisundi hindamine II etapp. Tellija: Keskkonnaministeerium.
29. OÜ Hendrikson & Ko, 2009. Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne.
30. OÜ Vetepere, 2015. Rakvere valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2015-2026. Kinnistatud 30.09.2015 Rakvere Vallavolikogu määrusega nr 9.
31. Petersell, V., Karimov, M., Täht-Kok, K., Shtokalenko, M., Nirgi, S., Saarik, K., Milvek, H. 2017. Eesti pinnase radooniriski ja looduskiirguse atlas. Eesti Geoloogiakeskus, Keskkonnaministeerium, Tallinn.
https://www.envir.ee/sites/default/files/eesti_rn_atlas_2017_kyljendatud.pdf (viimati vaadatud 25.09.2019).
32. Rahvastikuregister, 2019.
33. Rakvere valla arengukava 2019-2035. Kinnitatud 23.01.2019 Rakvere Vallavolikogu määrusega nr 39.
34. Rakvere valla jäätmekava 2015-2020. Vastu võetud 18.02.2015 Rakvere Vallavolikogu poolt määrusega nr 4.
35. Rakvere valla koduleht, 2019.
<https://www.rakverevald.ee/uldinfo> (viimati vaadatud, 16.10.2019).
36. Rakvere valla teede arengukava 2019-2035. Kinnitatud Rakvere Vallavolikogu 20.03.2019 otsusega nr 78.
37. Rakvere valla ühisveevärgi - ja kanalisatsiooni arengukava aastatel 2018-2030. Kinnitatud Rakvere vallavolikogu 12.09.2018 määrusega nr 17.
38. Rosentau, A., Puura, L., Ainsaar, L., Aosaar, H., Zukker, L., 2010. Lääne-Virumaa strateegilised maavarad. Tartu Ülikool, Ökoloogia ja Maateaduste Instituut.
39. Statistikaamet, 2019.
<https://www.stat.ee/> (viimati vaadatud 22.10.2019).
40. Sõmeru valla jäätmekava 2014-2020. Vastu võetud 18.12.2013 Sõmeru Vallavolikogu poolt määrusega nr 1.
41. Sõmeru valla Näpi aleviku kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava aastateks 2016-2026. Vastu võetud 16.12.2015 Sõmeru Vallavolikogu määrusega nr 40.
42. Sõmeru valla Sõmeru aleviku kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava aastateks 2016-2026. Vastu võetud 16.12.2015 Sõmeru Vallavolikogu määrusega nr 40.

43. Sõmeru valla Uhtna aleviku kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava aastateks 2016-2026. Vastu võetud 16.12.2015 Sõmeru Vallavolikogu määrusega nr 40.
44. Teeregister, 2019.
<https://teeregister.mnt.ee/reet/search> (viimati vaadatud 23.10.2019).
45. Ulm, R., 2016. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava. Kinnitatud Vabariigi Valitsuse poolt 07.01.2016.
46. Vinni, Rakvere ja Rägavere valdade kergliikluse teemaplaneering. Kehtestatud 25.02.2010 Vinni Vallavolikogu määrusega nr 6.
47. Äriregister, 2019.
48. Üleriigiline planeering: Eesti 2030+. Vabariigi Valitsuse 30.08.2012 korraldus nr 368.

LISAD

**LISA 1. Rakvere valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise
algatamise otsus.**

LISA 2. Rakvere valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise teade ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, Rakvere valla ajalehes Sõnumid ja maakonnaajalehes Virumaa Teataja.